

VIENYBĖ

Paveiksluotas Amerikos lietuvių savaitraštis.

73 M. 17 N.

BROOKLYN, N. Y.

1959 M. GEGUŽĖS (MAY) 1 D.

Tel. APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

DABAR

JUOZAS TYSLIAVA

Pr. Narvydas stebisi, kad Vyt. Meškauskas, rašydamas apie buvusią spaudos cenzūrą Lietuvoje, "taip raudonai parasė."

Kodėl Narvydas taip bijo raudonumo? Juk mūsų tautinės vėliavos net visas trečdalis raudonas...

Tiek to. Ne pirmas kartas Vienybė tą spaudos cenzūrą neigia. Pavyzdžiui, jau 1936 metais ji "taip raudonai parasė":

"Vienintelis žmogus, kuris dabar Lietuvoje viską skaito, tai cenzorius. Bet kas yra cenzorius, arba, tiksliau sakant, cenzoriai? Tai tokie popieriniai žmogiukai, kuriuos valdžia skiria cenzoriais tik todėl, kad jie jokiam kitam, naudingam darbui netinkami. Iš tikrųjų, jie, kaip ir pati cenzūra, spaudai nereikalingi, o tautai, ypač jos valstybei, tiesiog žalingi."

Taip apie spaudos cenzūrą Vienybė atsiliepė prezidento Smetonos laikais.

Ne kitokios nuomonės šiuo klausimu ji buvo ir prezidento Stulginskio laikais, kai krikščionių demokratų valdžia redaktorių Smetoną pasiuntė į kalėjimą...

Kadaise, dešimtmečiui praėjus nuo vadinamo spaudos laisvės atgavimo, Vaižgantas sakė, kad nuo raidės laisvės iki spaudos laisvės dar toli šaukia...

Tai šventa tiesa. Rusai mus persekiojo dėl lotyniškų raidžių, bet mes patys, atsteigę savo valstybę, vienas kitą persekiojome dėl lietuviško žodžio...

Šiandien, kai Lietuvoje, vietoj spaudos — nekalbant jau apie jos laisvę — priepauda, tai mūsų spauda yra vienintelė laisva spauda pasaulyje.

(Nukelta į 7 psl.)

Pereitą šeštadienį New Yorke įvykusiame lojalumo parade Didžiojo New Yorko lietuvius atstovavo mūsų gražusis akademinis jaunimas, daugiausia skautai ir skautės. Priešaky Zygiuoja Virginija Sutkutė ir kt.

J. Tysliava, Jr. nuotrauka

Pavojingos Europos nuotaikos

"Jūs esate nebeapatogūs!" Šie vieno iš nuoširdžiausių pavergtųjų Europos valstybių bičiulio bei užtarėjo, Prancūzijos senatoriaus Ernest Pezet žodžiai Europos Taryboje vyraujančioms pavergtųjų atžvilgiu nuotaikoms nusakyti rodo, kad, savo gyvavimo dešimtmečio sukaktį minėdama, laisvoji Europa gyvena pirmąsias savo dvasios gilią krizę, menančią tamsias Spenglerio nuojautas.

Tam būdingas buvo ne tik tarybos dešimtmečio iškilmingose akademijose iškilmingas "užsimiršimas", kai eurazinio bolševizmo totalistiniuose pantiuose tebeegzistuoja ir dėl savo egzistencijos tebekovoja antroji Europos pusė, su tūkstantmetėmis europinės kultūros tradicijomis, kuri iš savo laisvųjų brolių teisėtai laukia savo padėties supratimo ir bent nekenkimo laisvės kovai. Tam būdingas buvo taip pat Europos Taryboje Neatstovaujamo Valstybių Interesams Ginti Ko-

miteto pirmininko pasiūlytos rezolucijos projekto, išakmiai reikalavusio Vakarų Galybės "jokiomis aplinkybėmis nepripažinti Sovietų viešpatavimo Centro ir Rytų Europoje" įteisinimo, pakeitimas bendrybe, kad "Vakarai negali atsakyti savo paramą visoms Europos valstybėms, siekiančioms nepriklausomybės ir laisvės", kurioje net žodžiai "Centro ir Rytų Europa" pasirodė nepriimtini.

Kaip toli nūdienė laisvoji Europa nuo tos, kuri savo metu laisvės idėjas ne tik skelbė, bet dėl jų ir kovojo ir kovojantiemsėjo talkon. Nūdienė Europa jau ne kovojančioji, o veikiau pavargusioji Europa, kuriai pavergtosios Europos reikalai yra nebeapatogūs reikalai, kurių iškilmingais momentais verčiau neminėti. O tais atvejais, kai jų užmiršimas yra negalimas, — nes tie pavergtieji per visokius savo tarptautinius sambūrius užmiršti savęs neleidžia,

— numesti jiems į bendrybių pakulus įvyniotą žodį, kuris, saugok Viešpatie, neturi kliudyti bičiuliais su Maskva. Ir tai bičiulyste Europos Tarybos balandžio 20 d. rezolucija priėmė dėsni: kiek tu man, tiek aš tau, rezolucijos žodžiais "kiekvienai Vakarų nuolaidai turi būti ekvivalentiška Sovietų Sąjungos nuolaida". Praktiškai tarsi reikšia Rapackio laimėjimą ir Baltijos valstybių pirmojo eilės "nurašymą į nuostolius".

Dėl visa to sovietų pavergtoji Europa tegali nustebusi ir susirūpinusi klausiti laisvąją Europą: "Quo vadis?"

• Iš New Delhi pranešama, kad keletas šimtų Tibeto sukilėlių, kurių daugelis sunkiai sužeisti, traukiasi į Indiją.

• Šį penktadienį Madagaskaro parlamentas renka prezidentą ir salos valdžią prancūzų bendruomenės ribose.

LIETUVIŲ DIENŲ DEŠIMTMETIS

Lietuvių Dienų žurnalo dešimtmečio minėjimo programos dalyviai: Aldona Nasvytytė, Ruth Buell, Viktoras Dapšys, Helen Bartush-Swaggart, Bronius Budriūnas, Algirdas Gustaitis, Violeta Mitkutė, Nida Žibutė Balsytė, Juozas Tininis, Danutė Mitkienė, Jurgis Gliauda. L. Briedžio nuotrauka

Los Angeles, Calif. — Atžymėdama savo dešimtmetį, Lietuvių Dienų redakcija balandžio 5 d. Los Angeles surengė įdomų literatūros vakarą — koncertą. Dalyvavo žymiausias vietinės kolonijos meno pajėgos. Šv. Kazimiero parapijos salė, kur vyko koncertas, pritrūko atsilankiusiems sėdimų vietų. Iki šiol dar niekad tiek daug visuomenės nebuvo atėję net į jokią Kalifornijoje ruošta literatūros vakarą.

Pirmoje programos dalyje: redaktoriaus Bernardo Brazdžionio atidaromasis žodis, leidėjo Antano F. Skiriaus pasveikinamasis žodis, solistė Helen Bar-

tush — Swaggart, akompanuojant Ruth Buell, padainavo tris dainas, rašytojas Jurgis Gliauda paskaitė savo naujausios eilėluotos humoristikos; violončelistas Viktoras Dapšys, akompanuojant R. Buell, pagrojo du kūrinčius, Violeta Mitkutė paskaitė poeto Alfonso Gričiaus, neseniai į Los Angeles atvykusio iš Australijos, tris eilėraščius, rašytojas Juozas Tininis paskaitė savo novelę "Prancūziška skrybėlaitė", kompozitoriaus Broniaus Budriūno vadovaujamas vyrų oktetas Daina padainavo dvi dainas.

Antroje dalyje: Lietuvių Dienų žurnalo trumpa istorinė

apžvalga, padaryta J. Kojelio. Žodžiu sveikino: parapijos klebonas kun. J. Kučingis, ALTO (Los Angeles skyr.) pirm. Algis Raulinaitis, Dailių Menu Klubu vardu Alg. Gustaitis, Lietuvių Bendruomenės (Los Angeles skyr.) pirm. Kostas Liaudanskas. Paskaityti kai kurie raštu gautieji sveikintimai.

V. Dapšys violončele pagrojo du dalykus, poetė Danutė Mitkienė paskaitė savo eilėraščių, H. Bartush — Swaggart padainavo tris dainas, rašytojas Algirdas Gustaitis paskaitė savo novelę "Draugo draugas", poetė Aldona Nasvytytė paskaitė savo poezijos, Dainos oktetas sudainavo pora dainų, Baigiamąjį ir padėkos žodį visiems dalyviams tarė Bernardas Brazdžionis. Vakaro pranešėja — Nida Žibutė Balsytė.

Be vyr. red. poeto B. Brazdžionio Lietuvių Dienų žurnale dirba dar šie redaktoriai: J. Kojelis, J. Tininis, Miltonas Stark, D. Čibas ir A. Pauliukonis.

Baisusis Birželis

1941 metais Sovietams pradėjus masines deportacijas, jos kartojosi dar 1946, 1947 ir vėlesniais metais. Lietuviai buvo tremiami į Sibirą prievartos darbams ir brukami į kalėjimus. Tokių nelaimingų mūsų brolių ir sesių yra šimtai tūkstančių.

Centro Valdybos vardu nuobirdžiai kreipiuosi į visus BALFO skyrius bei apskričius, į visas patriotines organizacijas bei draugijas susijungti šiam minėjimui, ruošti bendrus parengimus su prakalbomis ir rinkilavomis. Ypatingai prašome Gerbiamus Dvasiškius atėti į pagalbą Baisiojo Birželio įvykių minėjimuose — atlaikant pamaldas už mūsų tautos žuvusius kankinius, organizuojant parapijos salėse prakalbas ar kitokius atitinkamus minėjimus.

ALTas pirmas pradėjo ruošti Baisiojo Birželio parengimus; jų skyriai ir šiemet juos darys.

Amerikos Lietuvių Taryba nieko neturi prieš, kad ir Bendras Amerikos Lietuvių Šalpos Fondas jungtųsi šiam bendram darbui. Čia įdedu dr. P. Grigaičio, ALTO Sekretoriaus, laiško ištrauką:

"Jaučiame, kad ir šiemet ALT skyriai tos tradicijos laikysis. Bet, jeigu tose vietovėse, kur ALT skyriai minėjimų neruošia, juos rengs BALF skyriai, vienai ar susidėję su ALT skyriais bei kitomis organizacijomis ir, jeigu tokių minėjimų rengėjai sutiks surinktas aukas paskirti BALF reikalams, tai ALT Centras tam nesipriešins. Toks yra ALT Vykdomojo Komiteto šiuo reikalu nusistatymas."

Mes, gyvenantieji laisvame pasaulyje, visomis jėgomis gelbėkime kankinamą Lietuvį tautą.

KAN. DR. J. KONČIUS
BALFO Pirmininkas

Pasiuntinio veikla Washingtono

Balandžio 9 d. Lietuvos Pasiuntinybėje įvyko Lietuvos, Latvijos ir Estijos atstovų pasitarimas tas įstaigas liečiančioms bendro pobūdžio klausimams aptarti.

Balandžio 8-10 d. Lietuvos Pasiuntinybėje įvyko taip pat Lietuvos pareigūnų pasitarimas, kuriame dalyvavo J. Kajeckas — Lietuvos atstovas, J. Budrys — Lietuvos Generalinis Konsulas New Yorke, ir P. Daužvardis — Lietuvos Konsulas Chicagoje.

Kovo mėnesio bėgyje Kajeckas dalyvavo El Salvadoro prezidento — Lemus, Airijos prezidento — O'Kelly ir Jorda-

no karaliaus — Hussein I garbei suruoštuose priėmimuose.

Balandžio 18 d. Jte dalyvavo Kubos ministerio pirmininko — Fidel Castro garbei suruoštame priėmime.

Balandžio 23 d. Lietuvos, Latvijos ir Estijos atstovai lankėsi Valstybės Departamente ir įteikė notas ryšyje su įvykiančia Užsienų Reikalų Ministerių konferencija Genevoje.

Balandžio 24 d. dalyvavo JAV Prekybos Sekretoriaus Strauss bei Valstybės pasekretoriaus Dillon kvietimu, Tarp-tautinių Prekybos Rūmų Kongreso delegatams pagerbti priėmime.

Traun's BARAS IR RESTORANAS
AUGUST TRAUN - Savininkas
N. E. cor. 7th ir Dauphin Street, PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 9-9352

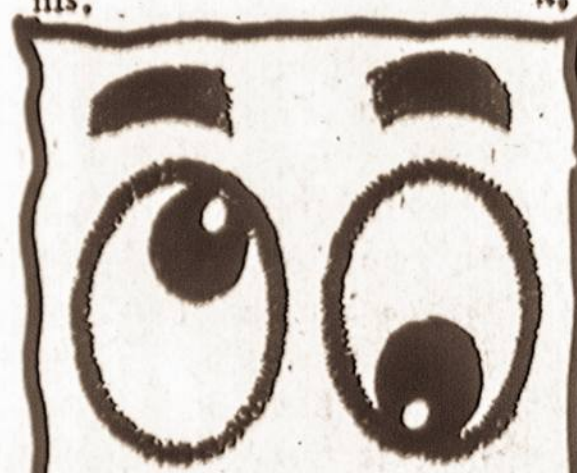
Trečiokas Agency
SENIAUSIA LIETUVIŠKĀ AGENTŪRA

KELIONĖS - visokiomis susisiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas. Įvairiausios ekskursijos. Sudaromi ir tvirtinami imigracijos bei kelionių dokumentai.
PINGAI - su pilnu užtikrinimu siunčiami į visus pasaulio kraštus, įskaitant ir rusų okupuotus. Persiuntimas į Lietuvą iki \$300 kainuoja \$1.65. Už \$1 išmoka 10 rublių.
APDRAUDA - visokiausios rūšies sutvarkoma per geriausias ir tvirtiausias kompanijas.
NUOSAVYBIŲ - pirkimo, pardavimo ir finansavimo reikalais sąžiningas patarnavimas.
FEDERALINIŲ MOKESČIŲ - Income Tax - paruošimas.

Albinas ir Kazys Trečiokai
311 WALNUT STREET, NEWARK 5, N. J.
Telefonas MARKET 2-4867

CONFUSED

Man's confused.
Facing law suit.
Has insurance but no Agent.
Poor soul. Must call someone
But who? Confusion natural.
Moral? Buy insurance
from local Hartford Agent.
That's us.
Deal person to person.
Call us, day or night.

Albert J. Peters
GENERAL INSURANCE
116-55 QUEENS BLVD.
FOREST HILLS, N. Y.

Agency for
HARTFORD ACCIDENT AND INDEMNITY COMPANY
Hartford, Connecticut
© 1959 A. J. P.

BANGA TELEVISION

V. ZELENIS, Savininkas
34-23 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. Y.
PARDUODAMA SU NUOLAIDA:
Televizija, radijas, HI-FI fonografi (tape recorders),
oro vėsintuvai, langams ventiliatoriai, dulkių siurbiai.
40% nuolaida vokiškiam HI-FI aparatams.
TAISOMA TELEVIZIJA, RADIJAS, HI-FI
Darbo valandos kasdien iki 7 v. v. Tel. AP 7-0349

LIETUVIŲ VADOVAUJAMA ISTIGTA 1924 M.
Schuyler Savings & Loan Association

24 DAVIS AVENUE KEARNY, N. J.
Atdara kasdien, išskyrus šeštadienius, švent., nuo 9 v. v.
iki 3 v. p. p. Penktadienį vakarais nuo 6 iki 8:30 v. v.
KAPITALAS \$1,860,000 MOKAMA 3 1/2%
Aprausta iki 10,000 Telefonas WY 1-7260

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEWay 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
2113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

Grįžusiai iš Meksikos savo giminaitei, dr. Irenai Giedrikienei, (sėdi trečia iš kairės) ir jos draugams dr. Vyt. Slavinskui su žmona sutikti, Vladas ir Izabelė Diliai (pirmieji du iš kairės sėdi) pereitą šeštadienį savo rezidencijoje, E. Orange, N. J., surengė gražų pobuvį. Nuotraukoje ant grindų sėdi: S. Gudas. Toliau sėdi: šeimininkai Diliai, dr. I. Giedriekis, Gr. Griniuvienė, M. Varnienė, R. Sidzi-kauskienė, O. Gudienė, O. Garolienė. Stovi: I. Budreckis, inž. S. Giedrikis, V. Budreckienė, T. Tallat Kelpša su žmona, J. J. Stukas, kun. P. Totoraitis, Katilienė, M. Putinas, J. Katilius, Pakniai, M. Čepreckienė, Narušiai, A. Varnas, Nuotraukoje trūksta dr. V. Slavinsko su žmona, kurie poky-lių apleido anksčiau, nes turėjo grįžti į namus, Monticello, New York.

J. Tysliavos, Jr. Nuotrauka

Buvę amerikiečiai Lietuvoje

Antanas Lalis, angliškai — lietuviškai ir lietuviškai — angliškai žodžių autorius, tebėra sveikas ir gyvas, susilaukęs jau apie 100 metų amžiaus. Gyvena pas savo brolių Panevėžy. Buvo kvieštas dirbti naujai rengiamo lietuvių kalbos žodyno redakcijoj. Kiek padirbėjęs rado, kad darbo sąlygų jis negali pakelti, ir todėl pasitraukė.

Unė Babickaitė-Graičiūnienė mokytoja ir esanti patentinta savo darbu ir bendrai gyvenimu Kaune. Į Kauną ją atlankyti dažnai atvažiuoja Antanas Lalis, jos senas mėgėjas. Unė Babickaitė yra sesuo poeto Petro Babicko, kurs gyvena Brazilijoj ir neseniai lankėsi Chicagoje. Unė buvo aktorė.

Kaip mokytoja, ji duoda pamokas kalbų: anglų, prancūzų, rusų ir meniško skaitymo.

Karolis Račkauskas Vairas, plačiai žinomas amerikiečiams, buvęs Tėvynės redaktorius, gyvena Kaune ir yra Petro Cvirkos muziejaus direktorium. Jis buvo pirmas to muziejaus organizatorius. Kaip direktorius gauna gerą algą. Neseniai buvo išleista jo atsiminimų knyga.

Marijona Rakauskaitė, žinoma Chicago dainininkė, buvusi Lietuvos operos solistė, dabar gauna pensiją. Jos pensija esanti 1,100 rublių, iš ko Kaune galima gyventi. Bet Marijona tebėra pilna energijos. Ji duoda dainavimo pamokas dailės mokykloje ir uždirba dar kitą tūkstantį rublių.

MEDIKŲ DĖMESIUI

Illinois lietuvių gydytojų draugija AMA (Amerikos Medikų Draugija) konvencijos metu, kuri įvyks Atlantic City, N. J. birželio 8-12 dienomis, organizuoja lietuvių grupę. SLA yra pažadėjęs užleisti savo vasarnamį, kur galėtų apsigyventi visi lietuvių gydytojai su savo šeimomis.

Užinteresuotieji prašome pranešti Dr. Mildai Budrienei, 2709 W. 51 St., Chicago 32, Ill.

Santykiai su Lietuva

GRĮŽKITE Į ŽEMĘ, VYRAI!

Aidai pasileido paskui Darbą: Vincas Trumpa siūlo organizuotą pasikeitimą kultūrinėm vertybėm, užmiršdamas sovietines pažiūras į organizacijas. Ir tėvynės meilė neįpareigoja pamesti galvos.

Vyžota, lopyta mano Lietuvėlė, bet mano! Lininiai, arielkiniai, mėšluočiai, dažnai padlecai tie lietuviai, bet mano broliai! —

— Šiais Vaižganto žodžiais istorikas Vincas Trumpa baigia savo straipsnį "Kartos problema santykių su kraštų perspektyvoje" AIDŲ 3 nr. Beivijos lietuviško gyvenimo stebėtojai pamatčius tą straipsnį — tiksliau paskaitą Bostono Lietuvių Kul-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

tūriniai Klubui — sunku nenusisąpsoti. Laikomas laicistu Vincas Trumpa rašo ta pačia tema į vienuolyno laikraštį, kuria, savo katalikišką pasaulėžiūrą kun. dr. Juozo Prunsko leidinyje deklaravęs, Juozas Kreivėnas, pasisakė ateistiniame DARBE. Nors abiejų straipsnių lygis yra nevienodas, abu autoriai turi kaž ką bendro: ne tik neabejotiną gimtojo krašto

meilę, bet ir nenugalimą norą duoti savo daugiau ar mažiau konkrečius pasiūlymus.

Juozas Kreivėnas, rašydamas DARBE apie muzikinį gyvenimą sovietinėje Lietuvoje, apie ką Vienybėje jau buvo kalbėta, savo rašinio gale nei iš to siūlo organizuotas Lietuvos kultūrinio gyvenimo studijas, o Vincas Trumpa kiek atsargiau pataria: "Reikėtų tam tikrų organizuotų pastangų ne tik tokiam (kultūriniam) turtui gaminti, bet ir tam, ką jau turime, perkelti į aną pusę. Atliku, ne vienas literatūros kūrinys, nemaža meno paveikslų, sukurtų emigracijoje, galėtų rasti vietas Lietuvos knygynų lentynose ir meno galerijose. Ne vienas ir muzikos kūrinys galėtų būti išpildytas koncertų salėse. Gal reikėtų galvoti ir apie tam tikro Reader's Digest, ar net žurnalo išleidimą specialiai tam reikalui". Beity,

EVERGREEN 5-3700

Fred Meyer Agency
REAL ESTATE
INSURANCE Ltd

2222 PITKIN AVENUE
BROOKLYN 7, N. Y.
COR. VAN SICKLEN AVE.

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave.,

Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

PASKUTINIS DIVIDENDAS
PAKELTAS IKI

3 1/4% metams

(3% reguliaraus ir 1/4 extra)

SKAIČIUOJAMAS
METŲ KETVIRČIAIS

Taupyk čia — Daugiau uždirbsi! — NELAUK!

THE Kings County
SAVINGS BANK

Incorporated 1866

2 PATOGIOS ĮSTAIGOS:

125 Broadway prie Bedford Avenue
529 Eastern Parkway prie Nostrand Ave.
Member Federal Insurance Corporation

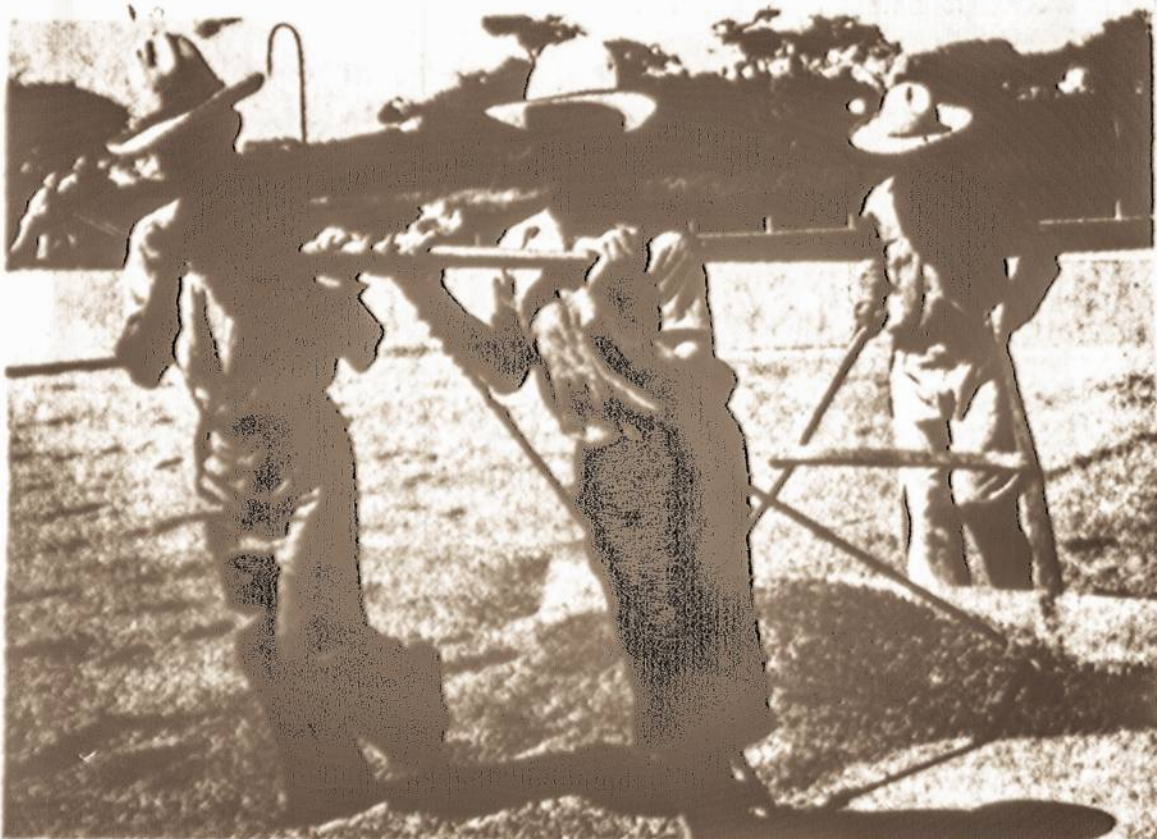
VIENYBĖ

LITHUANIAN WEEKLY
Established in 1886

Juozas Tysliava, Editor & Publisher, 192 Highland Blvd., Brooklyn 7, N. Y. Tel. AP 7-7257. Vytautas Meskauskas, Associate Editor, 2625 S. Harvey, Berwyn, Ill. Telephone PLoneer 2-2588. Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription Rates: USA, Canada and other countries \$7.00 for one year. Advertising rates on application.

ATSARGINĖS TEVYNĖS REIKALU

Tautos ar tautų skeveldros, gyvenančios ne savose etniškose erdvėse, nuolat mažėja skaičiai ir palengva netenka tautinės-kultūrinės asmenybės. Pigesni stebėjimai rodo, kad lietuviškos išeivijos skaičiai tirpsta per metus vidutiniškai po du procentu, ogi jos kultūrinis pajėgumas silpnėja truputį sparčiau. Šita mūsų išeivijos padėtis verčia mus ieškoti logiškos ir lemiančios išeities: sukurti savą mažą etnišką teritoriją, kuri galėtų palengva vystytis į mažą lietuvišką autonominę, pusiau nepriklausomą valstybę, kurios aukštoji misija būtų išgelbėti lietuviškos išeivijos likučius, sukurti ramią prielanką lietuvių kalbai ir kultūrai svetimosios okupacijos metu.

ATSARGA GEDOS NEDARO... Šis vaizdas iš kavos plantacijos Britų Hondure, kur šio straipsnio autorius sifilo lietuviams steigti "atsarginę tėvynę."

Išsilaisvinusiai Lietuvai naujas lietuviškos etniškos žemės priedas irgi tikrai būtų labai naudingas. Pasikeitimas prekėmis abiems šalims būtų įdomus ir pelningas. Lietuvių etniškos erdvės padidinimas kad ir dviem ar trimis apskritimis, pratęsimas Lietuvos į tolimus dausus kraštus, į labai skirtingą gamtą, palengva išauktų nepaprastą horizontų praplėtimą visai tautos kultūrinei ir kūrybinei vaizduotei, kuri ilgai išilietų turtingesniais literatūros ir meno kūriniams. Atsirastų nauja ir gajvinanti tematika, aprėpianti naujus santykius tarp dviejų mažų lietuviškų pasaulių.

Šių motyvų skatinami, mes ir pradėjome naują Žaliosios Atžalos (arba Dausuvos, nes vardas dar nenusistovėjęs) sąjūdį. 1958. VIII. 26 susiorganizavo Vašingtone pirmasis klubas. Greit užsianezgė klubai Čikagoje ir Detroite, kiek vėliau — Brooklyne, ir pastaruoju metu — Baltimorėje. Brazilijos lietuvių septynios žymiosios organizacijos per savo valdybas nusprendė sutartinais veikti at-

sarginę tėvynę steigiant. Brazilijoje jau pradėta apskaičiuoti apsisprendę vyksti žmonės ir jų kapitalai. Vašingtono klubas apsiėmė laikinai eiti kaip ir centrinės valdybos pareigas, kol organizacija prasiplės ir savo valdybą išsirinks. Tačiau didelė didžiūma lietuviškų centrų dar nepajudėjo. O būtų labai svarbu, kad naujų klubų greit prilaugtų daugiopai. Be tinkamos organizacijos ir sutelkto kapitalo mums neišmanoma su Britų Honduro valdžia užvesti tinkamas derybas ir reikalingą sutartį pasirašyti.

Centrinė valdyba Vašingtone ir Brazilijos lietuvių organizacijų pirmininkai galvoja, kad visas atsarginės tėvynės sąjūdis galėtų turėti trejopos rū-

šies narių:

- 1) kurie važiuoja ir išsikūrimui turi pakankamai savų pinigų.
 - 2) kurie nori važiuoti, bet pinigų neturi arba labai mažai turi, ir
 - 3) kurie neturi galimybių atsarginėn tėvynėn artimais metais persikelti, arba iš viso nemano ten keltis, bet pritaria labai idėjai ir sutinka savo įneštomis akcijomis arba stambiomis aukomis paremti neturtingesnių tautiečių įkurdinimą.
- Manome, kad pirmoji narių kategorija negalės būti gausi, bet vis dėlto ji sudarys bent keltą tuzinų.
- Antroji kategorija būtų žymiai gausesnė ir jai nemaža priklausytų lietuvių iš Brazilijos ir iš kitų Pietų Amerikos kraštų; galbūt ir iš Vokietijos, nors tenykiečių lietuvių nuotaikos mums dar nežinomos.

Trečion kategorijon labiausiai tikyt šiaurės Amerikos lietuviai. Jų vaidmuo galėtų būti panašus į Amerikos žydų valdmenį Israelio atžvilgiu. Trys Amerikos žydai įkurdina vieną žydą Israelį. Žydai labai iš-

Spaudos problemos - 4 -

Už tiesą baustas oficiozas

Spauda geriau už rašytą konstituciją budi pagrindinių žmogaus teisių sargyboje. — Lietuvoje neturėjome spaudos laisvės, nes tos teisės buvo pamintos tariamam valstybės ir tautos labui.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Chicago Tribune, vienas didžiausių pasaulio laikraščių, taip apibūdina savo paskirtį:

The Newspaper is an institution developed by modern civilization to present the news of the day, to foster commerce and industry, to inform and lead public opinion and to furnish that check upon the government which no constitution has ever been able to provide.

Panašų valdmenį spauda vaidina ir kituose kultūringuose kraštuose. Ji galėjo amžių bėgyje išvystyti į tokią instituciją dėl to, kad tie kraštai buvo pasiekę atitinkamą kultūros ir materialinės gerovės, kuri leido klestėti kultūrai, laipsni. Bet ir tokiose geroje sąlygose reikėjo nemažai kovoti už spaudos laisvę ir dabar nuolat budėti jos sargyboje. Nes be laisvės spauda negali atlikti savo pareigos. Ir apie jos atsakomybę negalima kalbėti, jei jai neduodama laisvės. Vergai juk už savo veiksmus neatsako. Žinoma, ir laisva spauda, kaip visos žmonių sukurtos institucijos, nėra visai tobulas dalykas. Ir ji kartais padaro nemažos žalos, tačiau tą žalą sukaupu atsveria jos daroma nauda, jos budėjimas paskiro žmogaus teisių sargyboje, jos tas "check upon the government", nes kiekviena valdžia linksta į ištvirkimą.

Lietuvoje neturėjome nei spaudos laisvės, nei pagaliau pačios spaudos dėl tų pačių priežasčių, dėl kurių dabar spaudos laisvės ir institucijos neturi Turkija. Sakoma, kad Turkijoje paprastai kalėjimuose sėdi bent 7 žurnalistai, nepaisant to, kad tas kraštas yra laikomas demokratinio pasaulio peiliu, įremtu į sovietų tiro-

gai, gal per kintą metų, turės gausiai šelpti savo valstybę, nes ji įkurta labai sausoje ir politiškai pavojingoje vietoje. Lietuvių atsarginė tėvynė galėtų ant tvirtų kojų atsistoti jau vienos kartos amžiuje.

Bet pirmiausia reikalingas visų trijų kategorijų narių suorganizavimas ir sutelkimas lėšų ūkio specialistų delegacijai į Britų Hondurą nuslysti. Tad ir leiskome naujam sąjūdžiui organizuoti rėmėjų ir pavienių narių, jeigu pilnam klubui stinga žmonių.

Centrinė valdyba yra nutarusi leisti savo sapirografuotą biuletinį, kuriame tilps žinių ir pranešimų atsarginės tėvynės kūrimo klausimais.

Atsarginės tėvynės sąjūdžio reikalais prašoma kreiptis į centrinį sekretorių: Dr. A. P. Mažeika, 4718 Park Lane, Washington 23, D. C.

PROF. K. PAKŠTAS
Vašingtonas, 1959. IV. 5

nijos šoną! Priežastys čia tokios pat, kaip buvo Lietuvoje:

a) nebuvo to gyventojų sluoksnio, kuris spaudą išvysto ir jai iškovoję laisvę — miesčionių, liberalinės buržuazijos. Tam sluoksniui susiformuoti reikia didesnio laiko tarpo.

b) kartu su tautiniu atgimimu išvyravo klaidinga pažlūra į žmogaus santykį su valstybe, tauta, bendruomene. Žmogaus teisės buvo vis daugiau ir daugiau apkarpos tos paskutiniųjų naudai. Tikram, o dažniau išvaizduotam valstybės ir tautos labui, žmogus turėjo atsiskirti savo pagrindinių teisių. Jų tarpe ir teisės pareikšti savo nuomonę, iš kurios išvystė ir spaudos laisvė. "Be ginčo nėra išminties" — jau labai seniai Amerikoje konstatavo B. Franklins (without freedom of thought there can be no such thing as wisdom). Į rytus nuo Rheino niekas taip nemokė, atvirščiai, visi reikalavo drausmės, susiklausymo ir vienybės. Rezultate žmogus buvo paniekintas, o tautos susilaukė neišpasakyto vargo.

Lietuvaėjo tokiu keliu, nors nenorom ir be entuziazmo, gimto katmiško skepticizmo sulaukoma. Mūsų demokratinės minties reprezentantai kalbėjo apie demokratiją, kaip daugumos valdžią, užmiršdami pabrėžti, kad tikroji demokratija yra ten, kur ir didžiausia dauguma atskiram žmogui negali atimti jo pagrindinių teisių.

Spaudos laisvė buvo suvaržyta valstybės ir tautos saugumo sumetimais. Be tiesiogiai spaudą tvarkančių, jau mano minėtų įstatymų, veikė dar valstybės saugumo įstatymas, kuris baudė už valdžios organų kritiką. Juo remiantis, juokavo vienas žinomas Kauno advokatas, galima buvo patraukti teisman ir teatro kritiką, nes teatras buvo valstybės organas, o artistai valdininkai. Prie to, ačiū Dievui, dar neprieita, bet įstatyminis pagrindas tokiam idiotizmui jau buvo sukurtas. Buvo visą laiką pabrėžiama spaudos atsakomybė, bet niekas nesirūpino jos laisve.

Kaip žinia, paskutiniu nepriklausomos Lietuvos metu ją valdė tautininkų-krikd. demokratų, — liaudininkų koalicija. Laikai buvo labai pavojingi, todėl visi kalbėjo apie vienybę, drausmę ir susiklausymą. Tuo metu žurnalistas, liaudininkas Justas Paleckis pasiūlė padėkoti Sovietų Sąjungai už Vilniaus grąžinimą. Neoficialus oficiozas Lietuvos Aidas tada konstatavo kad Paleckis tar nauja svetimiesiems. Paleckis išskėlė Lietuvos Aido redaktoriui A. Merkeliui bylą už žei-

dimą. Bylą turėjęs spręsti teisėjas B. nuo jos nusihalino, nes jautė teisingumo ministro liaudininko A. Tamošaičio spaudimą, kurio patvarkymu vėliau bylą spręsti buvo pavesta teisėjui liaudininkui J. Kregždai (vėliau bolševikų išvežtam į Sibirą). Tas rado Merkeli kaltu ir jį nubaudė areštu, už poros savaitių Lietuva buvo bolševikų okupuota ir Paleckis pasklirtas prezidentu.

Kokia likimo ironija, liaudininkai, kurie turėjo kovoti už spaudos laisvę pareikšti savo nuomonę, Smetonai nominaliai dar diktatoriaujant, privedė prie valdžios remiamo laikraščio redaktoriaus nubaudimo už... tiesos pasakelimą.

PATIKSLINIMAS: Į mano str. Dėmė Lietuvos Istorijoje Vienybės 15 nr. išibrovė klaidą. Dėl draudimo vartoti lotynišką raidyną neteisėtumo rusų senatas pasisakė ne 1904, bet 1903 metais P. Višinskio baudž. byloje. Šiek tiek anksčiau administraciniame teisme buvo svarstomas inž. Macijausko prašymas leisti įleisti nuostolius iš valdžios įstaigų dėl konfiskuoto jo išleisto žemėlapiu su lietuviškais lotynų žirfų parašais. Senatas leido ir Vyr. spaudos valdyba be tolimesnio ginčo nuostolius atlygino. Toks atsitikimas mūsų spaudos įstatymuose nebuvo numatytas.

Mums rašo

Kas pasidarė V. Meškauskui, kad jis balandžio 17 d. Vienybėje taip raudonai parašė: "Dėmė Lietuvos Istorijoje." Vienybės redakcijos štabo nariui taip rašyti, rodo, būtų gėda. Tą medžiagą netolimai Lietuvos pračiai blauroti reikėtų palikti socialistams ir bolševikams. Kalbant apie tuolaitinę spaudą ir cenzūrą yra dvi nuomonės, kaip yra dvi nuomonės apie gruodžio 17 d. perversmą: vieniems jis buvo reikalingas, o kitiems ne, tai su katrais p. Meškauskas eina?

PR. NARVYDAS
Brooklyn, N. Y.

Žinomas amerikiečių kompozitorius, Don Gillis, kurio garbei V. Tyslavienė neseniai surengė pobūvį, iš Ann Arbor, Mich. rašo:

The copy of Vienybe just arrived in the office and the staff is agog with the coverage that your husband has given to the workshop in this issue — please express my deepest appreciation to him and not.

(Nukelta į 5 psl.)

VIENYBĖS VETERANAI

STASYS PARAŽINSKAS

Vienybės veteranų skyrius, kaip pereitame numeryje buvo pažymėta, sąmoningai pradėtas su Amerikoje gimusių skaitytoju. Kitais žodžiais, nebūtina visi Vienybės veteranai turi būti Lietuvoje gimę.

Bet antrasis iš eilės Vienybės veteranas Stasys Paražinskas, priešingai, gimęs Lietuvos laukuose, jo motinai rugius griebiant... "Parsinešė mane motina, suvyniojusi į priekaitę", kartą pasakojo Stasys.

Tai buvo 1895 m. liepos 26 d. Alsų kaime, Žagarės valsčiuje, Šiaulių apskrityje. Juozo ir Julijonos Paražinskių šeimoje augo keturios dukterys ir trys sūnūs, todėl tėvams nebuvo lengva vaikus leisti į mokyklą. Bet Stasys iš pat mažens labai norėjo mokytis. Kaip jis veržėsi į mokyklą, tai rodo šis faktas. Vyresnis brolis lankė mokyklą, o Stasys iš jo mokėsi skaityti ir rašyti... Ir laimės jieškoti į Ameriką Stasys pasiekė savo vyresnįjį brolių Klemensą.

Stasys Paražinskas atvyko į Ameriką, vos 17 metų turėdamas. Tai įvyko 1913 m. prieš pat Kalėdų šventes. Laivui atplaukus į Bostono uostą, Paražinskių Stasiui teko dar ilgai pirštų ženklais kalbėtis su nepažįstamais žmonėmis, kol jis pasiekė Brocktono geležinkelio stotį. Iš čia stoties tarnautojas jį atvedė į namus, kur gyveno brolis Klemensas. Bet ir čia neapsieita be nuotykių. Kai stoties tarnautojas siūlėsi jaunam emigrantui padėti surasti brolių, Stasiui atrodė, kad jis bus patekęs į pinkles...

Apsigyvenęs Brockton, Mass., Stasys Paražinskas pirmiausia ėmė mokytis amato. Patekęs į batų gamybos pramonės sritį, Stasys tuojau pradėjo lankyti tos rūšies amato mokyklą, kuri jam padėjo gauti pelningą darbą. Paskiau vakarais lankė anglų kalbos mokyk-

lą ir, priešingai kities tų laikų ateiviams, gana anksti išmoko anglų kalbos. Netrukus Stasys jau galėjo uždirbti 5 dolerius į dieną, kas tais laikais buvo laikoima nemenku pinigų. Į Brooklyną S. Paražinskas atsikėlė 1925 m. Bet ir čia jis dirbo ir tebedirba toje pačioje batų industrijoje.

Be kasdieninio darbo, Stasys visada gyvai domėjosi visuomeniškais reikalais, pro savo akis nepraleisdamas nė vieno lietuvių be Lietuvą liečiančio reikalo. Būdamas sąmoningas lietuvis patriotas, visada buvo artimame kontakte su Lietuva, jos laimėjimais ir pralaimėjimais. Yra liberalas tautininkas ir didelis priešas visiems, tiems, kurie su klinku ir dušia parsidavę Maskvai. Būdamas Vienybės skaitytojas nuo 1914 m., S. Paražinskas kartu buvo ir tebėra jos bendradarbis bei rėmėjas.

St. Paražinsko brolis Klemensas, pas kurį jis atvyko iš Lietuvos, tebegyvena Brockton, Mass. Jaunesnioji Stasio sesuo Elena Ramošauskienė su šeima gyvena Chicagoje. Be to, mūsų veteranas, kaip ir daugelis senosios kartos ateivių, yra atidavęs savo duklę ir naujakuriams — atsikvietęs ir įkurdinęs jų čia net keleta šeimų.

Mama rašo

(Atkelta iš 4 psl.)

only for that, but to the both of you for the lovely event at your home. We all appreciate it so much and Dr. Maddy has asked me to thank you two for your efforts on behalf of National Music Camp.

I'll say this about the paper — it looks most impressive in Lithuanian and the photography is wonderful.

Best regards,

DON GILLIS

P.S. Labas!

A. Juozapavičių ir Pr. Eimutį prisimimus

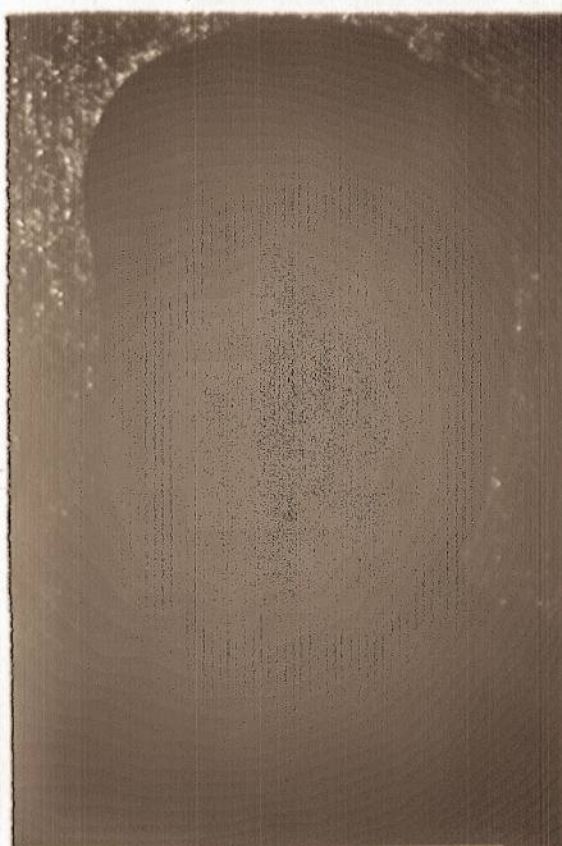
Prieš 40 metų (1919 m. vasario 13 d.) Alytuje kautynėse su bolševikais žuvo 1 p. pulko vadas karininkas Antanas Juozapavičius. Tai buvo pirmasis karininkas, žuvęs Lietuvos nepriklausomybės kovose. A. Juozapavičius buvo žymi mūsų besikurenčios karuomenės pajėga.

Prisimenant jo 40 metų mirties sukaktį, pravartu nors trumpai pažvelgti į A. Juozapavičiaus gyvenimo nuopelnus lietuvių tautai.

Jis gimė 1894 m. vasario 13 d. (vasario 13 d. žuvo), Švolstorių dvare, Vaškų valsč., Biržų apskrityje. 1905 m. Rygoje įstojo į Aleksandro gimnazijos 1-ją klasę. Mokydamasis gimnazijoje, Juozapavičius buvo susipratęs lietuvių ir svajojo, kuriuo būdu Lietuvai daugiau naudot atnešti. Už savo lietuvišką veiklą iš gimnazijos 6 klasės buvo pašalintas. Pasitraukęs iš gimnazijos nenusiminė, bet ryžtingai, kad ir vargingai, ruošėsi vaistininko profesijai ir po kelerių metų Dorpate įsigijo provizoriaus teises. Tačiau šiuo amatu mažai vertėsi. Užklupo pirmasis pasaulinis karas ir A. Juozapavičius 1915 metais buvo mobilizuotas į rusų kariuomenę. Po nekurio laiko buvo priimtas į karo mokyklą. Kariuomenėje tarnaudamas pasižymėjo darbštumu ir narsumu kautynėse.

Pakrikus rusų kariuomenei (carų nuvertus) A. Juozapavičius aktyviai dalyvavo lietuvių karių organizavime, rūpinosi lietuvių karių grįžimu į Lietuvą. 1918 m. jis pats grįžo Lietuvon ir tuojau stojo į besikuriančią Lietuvos kariuomenę. Susidarius pirmajam ministrų kabinetui, Antanas Juozapavičius buvo paskirtas krašto apsaugos ministro adjutantu. 1918 m. gruodžio mėn. 20 d. dienoraštyje savo prieš išvykdamas su ministru pirmininku į užsienį jis taip rašo:

"Sudiev Vilniau! Sudiev, Lietuvos sostinė! Greit nesimaitysime. Gal ir daug teks nukentėti, daug ašarų ir kraujo

A. Juozapavičius

patamtyti. Gal tu į lietuvių parduvių nelaimę pakliūsi ir vėl būsi prie ko nors priskirtas. Būk ramus! Neilgam! Išvaduos tave Lietuvos sūnūs."

1918 m. gruodžio pabaigoje, A. Juozapavičius, sugrįžęs į Vilnių ir buvo paskirtas į 1 p. pulką, kuris tuo metu buvo kuriamas Dzūkijos sostinėje — Alytuje. Nors buvo paskirtas pulko vado padėjėju, tačiau visą laiką ėjo pulko vadą pareigas. Kad ir neilgai tam pulkui vadovavo, bet daug jam nusipelnė. Jis pulkui padėjo tvirtą pagrindą.

1919 metais vasario 13 d. karžygiškai A. Juozapavičius žuvo ant Alytaus Nemuno tilto, begindamas Alytų nuo bolševikų.

Jis yra palaidotas bažnyčios šventoriuje, o ant jo kapo pastatytas paminklas iš Dzūkijos žemės surinktų akmenų.

Kovo 18 d. sukako 40 metų, kai žuvo, eidamas sargybinių pareigų kareivis savanoris Pr. Eimutis. Jo biografija gan trumpa, bet daug ko pamokanti. Pranas Eimutis yra gimęs 1897 metais, Kėdainių apskr., Ariogalos valsč., Kajančiškių kaime. 1919 m. sausio 15 d. įstojo savanoriu į Kauno karo komendantūrą. Kaip sumanus ir žvalus kareivis, tuojau buvo paskirtas į mokomąją komandą. Deja, neteko jam jos baigti.

Kuriant nepriklausomą Lietuvą, 1919 m. kovo mėnesio pradžioje atvyko į Kauną Amerikos maitinimo komisija iširti naujai prisikėlusios Lietuvos ekonominę padėtį ir reikalui esant suteikti jai pagalbą. Šia lietuviams drauginga Amerikos maitinimo komisija buvo labai nepatenkinti vokiečiai. 1919 m. kovo 18 d. prie Metropolio viešbučio, kuriame buvo apsiostojusi komisija, susirinko gausus ginkluotų vokiečių kareivių būrys, veržėsi vidun su aiškiu tikslu — išžudyti tos komisijos narius. Tuo laiku prie viešbučio durų stovėjo du sargybininkai: Pr. Eimutis ir J. Stramaitis. Vokiečiams norint eiti vidun, lietuviai sargybininkai sukryžavo savo šautuvus ir neleido vokiečiams eiti į vidų. Tada tužęs vokiečių viršila Hans Sass paleido su šūviu iš revolverio į sargybininką Pr. Eimutį, kuris vietoje krito mirtinai. Taip didvyris žuvo eidamas sargybinio pareigas.

Pr. Eimučio mirtis parodė pasauliui Lietuvos kario savanorio sielos vertybes, pasiaukojimą, drausmingumą bei vieningumą.

Anuomet buvęs Amerikos Jungtinių Valstybių kongreso narys John Hollister, vienas iš Amerikos maitinimo komisijos dalyvių, kuriuos begindamas žuvo Pr. Eimutis, tarp kitko rašė savo laiške Eišiūnui: "Aš visuomet nuoširdžiai apgalvestauju to narsaus kareivio mirties mūsų sargyboje."

Pagerbdami šių kilnių didvyrių mirtį 40 metų proga, turime tvirtai pasiryžti ir ugdyti savyje tas kilnias sielos vertybes, kurios karininką A. Juozapavičių, Pr. Eimutį, Lukį ir daug kitų karių savanorių, šaulių bei partizanų iškėlė į mūsų tautos didvyrių eiles. Tos didvyrių sielos vertybės, kaip pasiaukojimas, sąžiningumas, vieningumas, drausmingumas, yra privalomos mums visiems lietuviams, kur tik mes begyventume.

Jonas Miškinis

Vietos lietuvių veikėjai, Antanas Varnas (dešinėje) ir dr. E. Noakas (kairėje) su kitataučiais laike lojalumo parado New Yorkė. J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

CARMEN OPEROS SPEKTAKLIAI

Balandžio 11, 12 ir 26 Chicago vyrų choras, talkininkaujant operos moterų chorui, Aleksandrui Kučiniui diriguojant, statė Bizet operą Carmen, sulaukusią milžiniško pasisekimo ir sutraukusią per 4,000 lankytojų. Vyrų choras pakviestas dalyvauti Chicago Lyric Operos Wagnerio Skraidančio Olando pastatyme ši rudenį, kad lygu auksčiausio laipsnio pagyrimui, nes ši opera stengiasi patiekti pačią geriausią muzikos pasaulio smetonėlę.

Grižkite žemei

(Atkelta iš 3 psl.)
niame AIDŲ numeryje. Taip pat nieko nekenkia ir S. Kairio DARBE ir V. Trumpos AIDUOSE viešos prielaidos, kad dabartinė būklė gali užtrukti labai ilgai, nes privačiai daug kas taip galvoja nuo 1945 m., o kai kurie jau net anksčiau. Bet dėl to, aišku, dar nėra reikalo atgavinti nelemtos atminties kultūrinių santykių su Sovietų Sąjunga draugijos.

Bet koks viešas organizacinis sąjūdis Lietuvoje yra sovietų kontroliuojamas ir siekia politinių tikslų, dėl to ir jokia organizacija tikriems kultūriniam santykiams palaikyti neįmanoma. Vienintelis įmanomas kelias tėra individualus santykiavimas, laiškais ar net asmeniškai, retkarčiais susitikus lankytojus iš Lietuvos, pasikeičiant pažinimais įvairius dalykus. Bet tuo keliu ir dabar jau einama be jokių "veiksnių" nutarimų ar paskatinimo. Kalbos apie "organizuotą" pasikeitimą kultūrinėm vertybėm tiek vertės, kiek ir kalbos apie emigraciją "kompaktine mase". Apie tai buvo viešai kalbama ir rašoma, o praktiškai kiekvienas spruko, kur nesė jo kojos. Grižkite į realią žemę, vyrai.

Vaizdas iš operos Carmen pirmojo akto. Kairėje Don Jose — S. Baras, dešinėje Carmen — Aldona Stempuzienė. Scenovaizdis — Vytauto Virkau.

Paul Hansen nuotrauka

IŠ HSING ŠIH HENG JEN (RAŠYTO SENĄJĄ KINŲ KALBA)

1.
Susikrauna kalnai ant kalnų
Ir paviljonai lipa ant paviljonų,
Šokiai ir dainos niekad nesibaigia
Ties vakarų ežeru.
Šiltas vėjelis ramina girtas širdis
Išėjusių pasivaikščiūt meilužlių.
Dangus toli viršuj,
Bet čia mes turime
Ang-čau ir Su-čau ežerus.

2.

Jos balsas nuskrido į Paukščių Taką,
Ir debesys jo klausės.
Jos balso aidas nukrito į giliuosius vandenis
Ir žuvys atsiskubino juo stebėtis.

Istorinė apysaka

KĘSTUTIS KRYŽIUOČIŲ NELAISVĖJE

P. Tarasenka

Konvento dalyviams šu kanaaninko pasiūlymu sutikus, didysis ordino magistras įsakė atvesti Kęstutį. Dviejų sargybinių riterių su apnuogintais kalavijais lydimas į salę įėjo belaisvis Kęstutis. Išblyškęs, visai žilas, su liūdesiu akyse, bet ramus jis pasveikino magistrą.

— Nors su belaisviais ordinas neveda jokių derybų, bet ši kartą, kai sprendžiamas paties krašto likimas, norime išgirsti ir tavo, pagonių karaliau, žodį. Esi aršiausias ordino priešas, ir paties nelaisvė yra didžiausias jo laimėjimas, bet ordinas sutinką atsisakyti to laimėjimo ir grąžinti tau laisvę...

— Kuria kaina? — trumpai paklausė Kęstutis.

— Siūlau priimti šventą krikštą ir atiduoti ordinui Žemaitiją! — pakeltu balsu lėtai tarė didysis magistras.

— Brolių žemaičių vergyste savo laisvės nesutinku išpirkti! — ryžtingai atsakė Kęstutis.

— Jei karalius su ordino pasiūlymu nesutinka, tai gal pagonių lietuvių pasiuntiniai, kurie čia yra atvykę

3.

Siuvinio piešiniai kyšojo kaip gėlės
Ir mano skausmo gelmė
Mezgės mezginiais,
Kai debesėlio apsupta
Sapnavau aš savo kunigaikštį.

4.

Ir mes skendom vienas kitame,
Ir mūsų skendimas buvo gilesnis net už jūrą,
Nes nepasiekiamas buvo dugnas,
Ir mūsų meilė buvo kaip kalnai
Ir augštesnė net už kalnus.

5.

Sapnas paguldė mane mėlynam danguj,
Kur nors arti ties juo,
Bet aš negalėjau į jį prabilti mano žavesio kalba,
Nes amžinai susituokę, šventų vestuvių tebelaukėm.

vaduoti jo iš nelaisvės, bus sukalbamesni. Pakvieskite pasiuntinius! — įsakė didysis magistras. — Karalių prašome jiems netrukdyti.

Netrukus salėn įžengė keturi lietuviai pasiuntiniai. Jie jautėsi laisvai, nevaržė jų nei didinga konvento salė, nei puošnūs vyresnieji dvasiškiai, nei sunkiais geležiniais šarvais apsikaustę riteriai. Bet va pamatę salėje sėdintį sargybos saugomą beginklį Kęstutį, jie sumišo, lyg nustebę, tačiau susitvardė ir ramiai nuėjo prie didžiojo magistro.

Tylūs stebėjo Kęstutį ir pasiuntinius konvento dalyviai. Ypač domėjosi jais tie dvasininkai ir riteriai, kurie lietuvių dar visai nebuvo matę. O tie pasiuntiniai atrodė labai paprastai. Jų nelydėjo jokie heroldai, ginklanešiai, pažai ar tarnai. Keturi dar neseni vyrai, su lengvais šarvais, ant jų pečių brangūs kailiai, o rankos tvirtai suspaudusios sunkius kalavijus. Stebėjosi jų dar nematę riteriai, kaip jie, tokie prasti ir menkai ginkluoti, taip drąsiai gina savo kraš-

Dabar

(Atkelta iš 1 psl.)

O kaip mes, būdami sotūs ir neretai persigėrę, rūpinamės ta savo spauda, — spauda, kuri buvo, yra ir, be abejojimo, dar ilgai bus pats svarbiausias mūsų kultūrinio, politinio ir socialinio gyvenimo veiksnys?

Tai klausimas, kuris turėtų rūpėti kiekvienam mūsų skaitytojui.

Rašant šiuos žodžius, pirmininkas atnešė "special delivery" voką, kuriame siunčiamas pranešimas apie vienos draugijos ruošiamą pobūvį. Pranešimas be lydraščio ir be parašo, tik iš voke pažymėto adreso matyti, kad siuntėjas yra tos pačios draugijos pirmininkas.

"Prašu paskelbti šią savaitę", pranešimo apačioje reikalaujama.

Vadinasi, draugijos pirmininkas nori, kad šio laikraščio skaitytojai atsilankytų į jo ruošiamą pobūvį. Vadinasi, pirmininkui šis laikraštis yra reikalingas.

Bet, tikėsite, ar ne, šios tautinės ir akademinės draugijos pirmininkas jau kelinti metai žada prisijusti prenumeratą laikraščiui, kurį jis nemokamai skaito... Vietoj to, jis siunčia "special delivery" ir reikalauja įdėti nemokamą skelbimą...

Deja, tai tik vienas iš daugelio pavyzdžių, kaip mūsų veikėjai ir jų draugijos išnaudoja spaudą.

Mūsų redaktorius Vyt. Meškauskas rašė apie "juoda dėmę Lietuvos istorijoje."

Kaip šią dėmę pavadinti — tautine, ar akademinė?

Grįžusieji iš Sovietų Sąjungos pasakoja, kad sovietai siunčia savo technikus į Sibirą ir tenai organizuoja atsarginę pramonę atominio karo atveju.

NBC radijo reporterė, Cappi Petrash (prie mikrofono) kalbasi su Mrs. Arthur Murray, popularios televizijos programos vedėja.

NBC nuotrauka

Lietuvaite Cappi Petrash, talentinga NBC reporterė

Užpėrėitą sekmadienį Vienybės namuose buvo suroštas pagerbimas žinomam Amerikos kompozitoriui Don Gillis, savo laikuėjusiam atsakomingas pareigas NBC. Į šį pobūvį buvo pakviesta ir Cappi Petrash, Richmond Hill gyvenančių Stasio ir Onos Petrash dukterė, NBC reporterė. Don Gillis, pamatęs savo buvusią bendradarbę, susuko: "Cappi, aš nežinojau, kad tu Lietuvaite!"

Nenuostabu, kad du amerikiečiai, dirbdami vienoje įstaigoje, nežinojo vienas kito tautybės. Visa Amerika — tau-

tybių mozaika. Bet ar daug kas iš lietuvių žino, kad NBC radijo reporterė Cappi Petrash yra Vienybės skaitytojų dukterė?

Faktas, kad NBC rado reikalo siųsti spaudai "feature" apie Cappi Petrash, rodo kaip ji tenai yra vertinama. Pavyzdžiui, pranešime rašoma, kad Cappi neseniai buvo pasiųsta į Jamaicą saugoti medžioti krokodilų, tik, girdi, vietoj šautuvo ar kamerės, ji pasiėmusi mikrofoną ir rekorderį. Ir tai buvusi tik viena iš daugelio Cappi avantiūrų, kurių išpūdziais ji

dalinasi su NBC radijo klausytojais.

Per paskutinius tris savo tarnybos metus NBC įstaigoje, Cappi Petrash yra apklašinėjusi šimtus žymių asmenybių Amerikoje ir užsienyje. Ir tai įvairiausiose vietose ir sąlygose. Pavyzdžiui, ji kartą turėjo interview su soliste Pearl Bailey, važinėjant su taksi po Central Park... Arba, pav., Cappi kalbasi su žinomu aktoriumi Peter Ustinov, kada jis pozuoja skulptoriui. Ypač buvęs įdomus jos pasikalbėjimas su velioniu Mike Todd.

Cappi įstojo į NBC tuojau po kolegijos studijų, kurias ji baigė Medford, Mass. Bet tikroji p-lės Petrash karjera prasidėjo 1956 metais, vykstant republikonų ir demokratų partijų konvencijoms, kur ji turėjo progos daryti interview su tokiomis politinėmis asmenybėmis, kaip Viceprezidentas Nixonas, Eleonora Rooseveltienė, Perle Mesta ir kitais. Šiandien NBC vadovybė ją laiko patyrusia reporterė, darančią apie 15 interview per savaitę. Pėrėitą žiemą Cappi buvo pasiųsta į Braziliją, kur trijų savaitių laikotarpyje ji padarė daugybę įdomių interview.

NBC pranešime sakoma, kad iš kuklios mergaitės, Cappi Petrash asmenyje, šiandien yra išsivysčiusi drąsi, energinga ir agresyvi reporterė. Priešingai, girdi, jos klausinėjami aktoriai, ypač neįpratę stovėti prie mikrofono be teksto, neretai nervuojasi...

Cappi Petrash iš anksto žino, sako NBC, kuri interview bus įdomi. "Jeigu asmuo su jumis širdingai sveikinaisi", kartoją Cappi žodžius NBC, "tai žinokite, kad su juo bus įdomu kalbėtis."

Cappi Petrash tėvai yra sušipratę lietuvių patriotai. Tėvas iš Lietuvos, motina gimusi Amerikoje. Stasio Petrash yra žinomas namų statybos bei taisymo ir dekoravimo kontraktorius. Ona Petrash — ilgametė Moterų Vienybės išdininke.

Garbė lietuviams, užauginus tokia talentingą dukterį.

lą, tiek rūpesčių kelia visai krikščioniškai Vakarų Europai.

— Kokių pasiūlymų turite garbingajam šventosios mergelės Marijos ritėrių ordinui, pagonių lietuvių pasiuntiniai? — paklausė didysis ordino magistras.

Tuomet vienas iš lietuvių, dar visai jaunas vyras, aiškiai vokiškai tarė:

— Karo laimė nėra pastovi. Šį kartą pergalė kovoje jums buvo lemta. Paėmėte į nelaisvę mūsų valdovą ir karo vadą kunigaikštį Kęstutį. Atvykome jo išvaduoti. Siūlome dešimt tūkstančių guldenu.

— Menkai siūlote, ordinas to pasiūlymo priimti negali! — atsakė didysis magistras.

— Tai dar dešimt tūkstančių pridėsim.

— Mažai!

— Trisdešimt tūkstančių guldenu duodame!

Nesutiko kryžiuočiai paleisti iš nelaisvės Kęstučio nei už trisdešimt tūkstančių guldenu.

— Kunigaikštienė Birutė atiduoda visus savo papuošalus.

Vėl nesutiko kryžiuočiai.

— Gražinsime visus mūsų nelaisvėje esančius ordino riterius.

Ir dabar nedavė galutinio atsakymo kryžiuočiai.

— Tai ko pagaliau iš mūsų už kunigaikštį Kęstutį reikalaujate? — supykęs paklausė vokiškai kalbą lietuvių pasiuntinys.

— Priimti šventąjį krikštą ir tapti ordino vasalais! — atsakė didysis magistras.

— Brangiai iš mūsų prašote. Negalim sutikti.

Įdėmiai klausėsi derybų Kęstutis. Žinodamas, kad nei už brangius turtus, nei už belaisvius kryžiuočius nesutiks jo paleisti, laukė, ką atsakys pasiuntiniai, išgirdę kryžiuočių reikalavimą. Dabar Kęstutis, pritardamas jiems, nežymiai linktelėjo galvą.

Pamatęs, kad su tuo pasiūlymu lietuvių nesutinka, magistras, pasitaręs kiek su vyresniaisiais riteriais ir dvasiškiais, vėl tarė:

— Atiduokite ordinui Žemaitiją iki Nevėžio upės ir paleiskite visus belaisvius!

Sopėjo lietuviams širdis dėl kunigaikščio Kęstučio nelaisvės, gaila buvo ir Žemaitijos, tat akimirka suglumę nežinojo, ką atsakyti, bet tuokart pašoko Kęstutis, išsitęsė visu savo ūgiu, blykstelėjo akimis ir garsiai susuko:

— Nel! Nė vienos lietuvių žemės pėdos neduokite! Sunkiai mes prieš savo brolius nusikalstume, jei už mano išvadavimą atiduotume tą žemę, kurią visą gyvenimą gynėme. Šios išpirkos duoti nedrįskite!

— Draudžiu kalbėti! — pakilo magistras.

Derybos nutrūko.

Sargybiniai išvedė Kęstutį, o tada ir pasiuntiniai paliko konvento salę.

EUROPA VAKAR IR ŠIANDIEN

Europa mūsų tėvynė ir ji mums visad liks dėmesio centru.

Europa... Kas yra Europa? Vienokia ji buvo prieš pirmąjį karą ir visai kita liko po antrojo karo. Abejuose laikuose ji tebesilaiko pasaulinės politikos dėmesiu, tik visai skirtingais atžvilgiais. Prieš pirmąjį karą Europa dominavo pasauliui. Ji užvaldė kitus žemynus. Ji pirmavo dvasinės ir technikos kultūros srityse. Išisi žemynai — jos kultūros auklėtiniai. Kaip gi dabar? Galingoji ir išdidžioji Europa reikalinga kitų pagalboms... Ji padalyta pusiau. Rytinė jos pusė izoliuota nuo Vakarų ir atidaryta išėjimas į rytus, Azijon. Azijon, apie kurią težinojom, kaip tamsumo ir visokio atsilikuso gyvenimo — paniekos žemyną. Gyventojai prievarta verčiami priimti pasaulėžiūrą ir gyvenimo būdą, kurie mokslo atžvilgiu neatlaiko kritikos.

Dėl to visai natūralu, kad dėl tokių tragiško Europos likimo pasauly vis gausiau pradeda rodytis mokslo veikalų, kuriuose bandoma surasti priežastis, dėl ko taip su ja atsitiko. Turiu minty P. W. Wenger "Wer gewinnt Deutschland?", apie kurio autorio ir knygoj reikštas mintis neseniai buvo Vienybėj. Jeigu ten autorius aptariamas, kaip aukštai politikojo besireiškias asmuo, tai jo knygoj reikštamios mintys gana neįtikinančios.

Beity, jeigu Bismarkas nebūtų sujungęs Vokietijos, nebūtų kilę du pasauliniai karai ir Europos likimas būtų buvęs visai kitoks. Ir daro prielaidimą, kad Europoj būtų išsivystę regijoniniai apsiungimai... Taip, nesujungta Vokietija pa-

saulinių karų nebūtų sukėlus. Bet dabar mums neaišku, ar kuri kita iš didžiųjų valstybių tokių karų nebūtų išprovokavus. Tai viena. O antra autoriaus kalbamū regijonai, kiekvienam Europos politikoj ir istorioj, nors truputį besiorientuojančiam, labai problematiški.

Autorius prileidžia, kad net ir dabar, Europai, užuot siekus atsikurti pavieniom valstybėm, geriau, esą, kurti regijonus. Bet iš autoriaus suminėty keturių Europos regijonų, beveik, pilni trys šiuo metu Rusijos žinioj. O tuo tarpu mes gerai žinom, kad Rusija ne tik nenori paleisti užgrobtos, bet vis siekia daugiau.

Atveju nesujungtos Vokietijos ir be abiejų pasaulinių karų, autorius prileidžia, kad Europa į regijonus būtų suėjusi "iš geografinės ir ūkinės padėties logikos". Vokietijos sujungimas įvyko po 1870-71 m. karo su Prancūzija. Tuo laiku autoriaus kalbamas vienas regionas: Estija, Latvija, Lietuva ir Lenkija, neminint Rytų Vokietijos, jau buvo carų Rusijos žinioj. Taigi vieno regijono dalyviai savo valios nebeturėjo. Padunojo vienas minimas regijonas: Austrija, Čekija ir Vengrija buvo net į vieną federacinę valstybę sujungtos ir, kaip žinome, pirmą progal pasitaikius iširo. Vadinasi, tautų siekimas — nesijungti bet atsiskirti. Likusios Balkanų valstybės — antras Padunojo regionas: Bulgarija, Rumunija, Jugoslavija niekad neužbaigė tautinių kibirčių. Kelias tautinio atsiskyrimo, apsiribojimo, nedraugiško jungimosi.

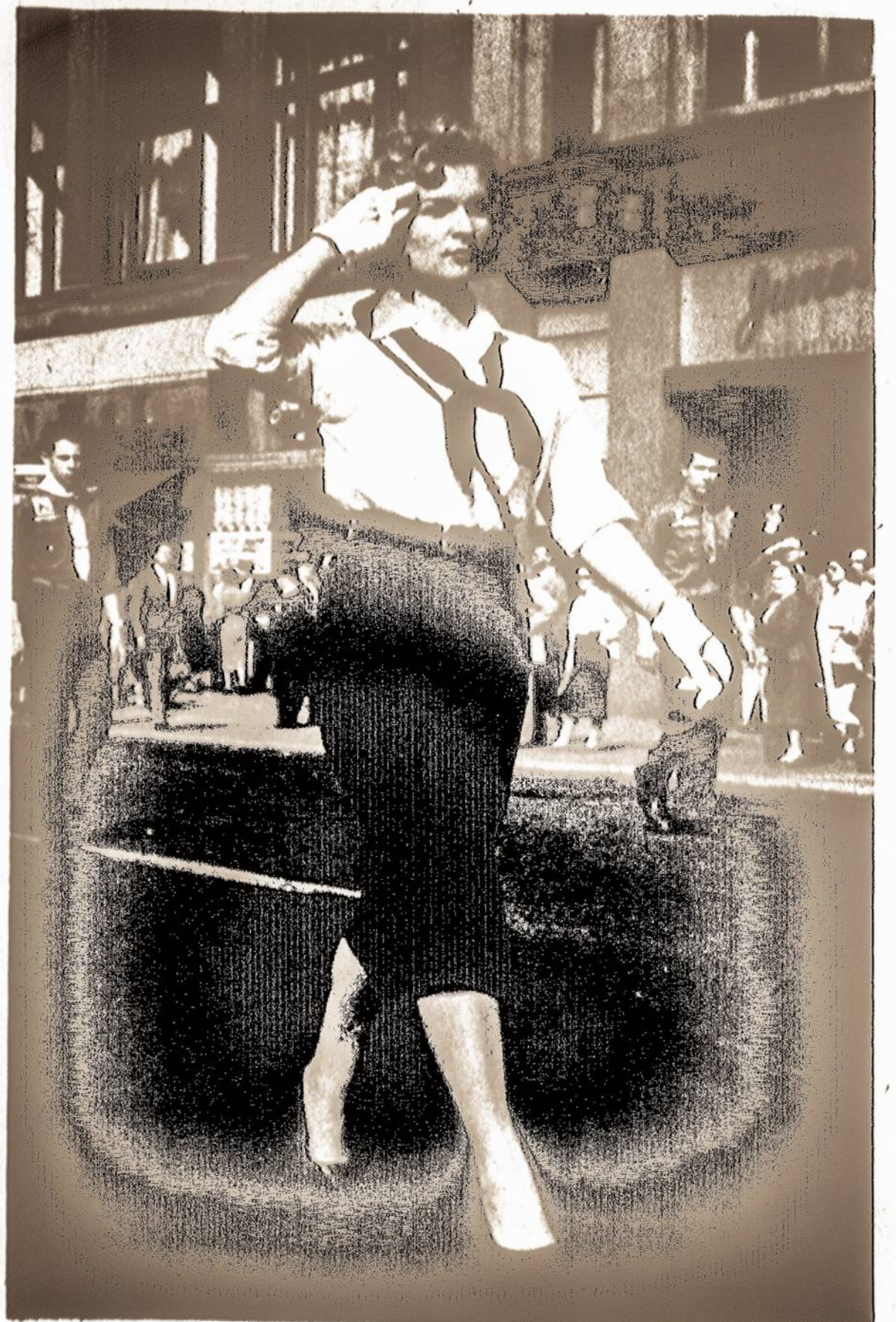
O kaip su ketvirtuoju, Vakarų Europos regionu? Šiame turėjo tilpti Prancūzija su Va-

karų Vokietija... Iš nesujungtosios Vokietijos Prancūzija neilgai tebutų laukusi susigrąžinti Pareinio krašta, atimtą per 1870-71 m. karą. Tai gal tada ir tas karas tarp Vokietijos ir Prancūzijos neturėjo įvykti? Tai tada dėl to krašto tarpvalstybinio ginčo neturėjo būti, o tas ginčas brenė giliai istorijon ir siekia viduramžių laikus. Per daug prileidimų, juose paskestų istorija. Šių dienų politiko uždavinys suprasti realybę.

Jeigu Vokietija nebūtų buvusi sujungta, Europos didžiosios valstybės — Rusija, Prancūzija ir Anglija būtųėjusios kitais ir tai savais keliais. Ir kokius dabar tų kelių rezultatus turėtume ir koks Europos likimas būtų, tegalime tik spėlioti. Arba kalbėti apie tai, kaip "būtų buvę ko nebuvo".

Kaip žinome, Rusija, Prancūzija ir Anglija sudarė sąjungą. Tą politinį aktą išaukė suvienyta ir į galybę beiškylanti Vokietija. Kitu atveju tokios sąjungos nebūtų buvę. Priešingai, minėtos trys valstybės turėjo tarpusavio nesklamumą. Rusijai rūpėjo Balkanų kraštus įjungti į savo sferą... "Provo-slavų unija" buvo proklamuoja. Tik tie Rusijos siekimai paliko žodžiuose, konkrečių veiksmų nedrįso daryti dėl galingos suvienytos Vokietijos. Vokietija pati užbėgo Rusijai už akių, siekdama Balkanų kraštų, ir tai buvo dalis priezasčių kilti pirmajam karui. Jei tą būtų dariusi Rusija, kad ir nesuveniantai Vokietijai esant, stipriai būtų paželdusi Europos jėgų pasiausvirą. Toki, Rusijos veiksmai, ko gera, būtų išaukė Vakarų Europos sąjungą prieš Rusiją. Kokias tokių politiniųėjimų pasekmes turėtume, lieka neaišku.

Prancūziją su Anglija į draugystę suvedė Vokietijos galingumas. Jei ne Vokietija, sunku pasakyti kuo būtų baigęsis šių dviejų galingųjų susikirtimas besidalinant Afrikos žemyną. Juk žinome, kad per plauką buvo bešvengta karo.

LAIMA PETRAUSKAITE, dr. S. Petrauskos duktė iš Elizabeth, N. J., skautiškai salutuodama lojalumo parado garbės svečius, žygiuoja lietuvių grupės priešaky pereitą ketadienį įvykustame lojalumo parade, New Yorke. J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

Jeigu toki jūdvių santykiai būtų likę tolimesnei atečiai, jeigu būtų priėję prie karo, suprantama, karas nebūtų apsiribojęs joms dviems. Kolonijų raizginis buvo išipynę daug Europos valstybių: Italija, Ispanija, Belgija, Vokietija ir kitos, kad ir ne vien Afrikoj.

Taigi, šiandien lieka nebeatsakomu klausimu, kokia būtų Europa, jeigu nebūtų suvienyta Vokietija ir jeigu ji, Europa, būtųėjusi kitais keliais.

Vienintelė idėja Europai į sveikatą buvo iškilusi, tai — Pan-Europos idėja. Bet šios idėjos kėlėjais buvo ne prie politinių vairų sėdį politikai.

Daugiausia universitetų profesoriai, tarptautinės teisės žinovai, filosofai, istorikai ir kaip plataus masto kultūrininkai. Jų balsas nebuvo išgirstas. Čia ir kaltojo nereikia įieškoti. Kaltas gyvenamas laikas. Plataus masto universaliai idėjai realizuoti reikia, kad tam būtų pribrendusi dirva. Pan-Europos idėjai nebuvo pribrendusi dirva. Priešingai, Europoj vyravo separatizmo, tautinio ir valstybinio apsiribojimo intencijos. Devynioliktasis ir dvidešimtojo šimtmečio pradžia aukščiausias tautinio iškilimo laikas. Bet Pan-Europos idėja, nors ir šių dienų politikos sąlygose, tebėra aktuali ir gyva. A. J.

MATTHEW MAZEIKA, Savininkas

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.
80-15 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas Virginia 9-3112

Dorion's MFG'S OUTLET STORES, Inc.

148-09 JAMAICA AVENUE JAMAICA 35, N. Y.
(Išlipiti Sutphin Blvd. stotyje) Tel. AXtel 7-6082
Tik asmeniškai atsilankę, galėsite įsitikinti koks didelis vyriškų ir moteriškų medžiagų pasirinkimas.

Mūsų krautuvėje gausite viską kas tik reikalinga jūsų artimesiems Tėvynėje pradžiuginti: vilnonės, šilkinės ir kitokios medžiagos žemesnėmis kainomis, negu kitur.

VIENYBĖS SKAITYTOJAI PERKANTIEJI MEDŽIAGAS SIUNTINIAMS I LIETUVĄ GAUNA 10% NUOLAIDĄ.

Joseph Andrusis Insurance

Perkant — parduodant namus, ar išnuomojant butus, įvairiausiai apdraudos reikalais, federalinių ir valstybinių loksų (Income Tax) užpildyti, pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders).

KREIPTIS

HAVEN REALTY

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 7-4477

Kasdien 9 val. ryto iki 9 val. vak.
Sekmadieniais 1 val. p. p. iki 5 val. vak.

LOOK

Buy Auto Insurance
With eyes wide open.
Don't buy on price alone.
You're cheating yourself.
Consider everything.
Best all-around bargain...
Hartford Auto Insurance.
Complete protection.
Tell you why.
Ask us. Soon.

Albert J. Peters

116-55, QUEENS BLVD.
FOREST HILLS, N. Y.
VIRGINIA 3-1477
HARTFORD ACCIDENT and INDEMNITY COMPANY
Hartford, Connecticut
© 1958 N. A. & L. CO.

LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS
Baras ir Restoranas

Lietuviškos gamybos
pietūs, vakarienės ir užkandžiai

GERIAUSI GERIMAI PIGIAUSIOMIS KAINOMIS

Salės šokiams, vestuvėms ir kitokioms pramogoms
prieinamomis kainomis. Lietuviškų organizacijų
susirinkimų patalpos nemokamai. Visais reikalais
kreipiamasi į klubo reikalų vedėją K. VAITAITI.

Spaudos kioskas
280 UNION AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9672

REPUBLIC WINE
& LIQUOR STORE

MARIJONA IR JURGIS JOKUBAICIAI
322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVergreen 7-2089

Lietuvių išpėjimas Valstybės sekretoriui C. A. Herteriui

Amerikos Lietuvių Tarybos vykdomasis komitetas pasluntė naujam valstybės sekretoriui Christian Herter memorandumą, kuriame išdėstė savo pasiūlymus apie artėjančias Vakarų šalių derybas su Sovietų Sąjunga.

Memorandume nurodyta, jog Berlyno krizė buvo tyčia sukelta Chruščėvo, užimančius Estumti Vakarų šalis iš Berlyno, užleisti jį komunistams ir paversti Vokietijos, komunistų valdomos, sostine.

Berlyno krizė yra tik dalis Sovietų imperializmo, turinčio tikslo užvaldyti visą pasaulį.

NUSILEISTI NEGALIMA

Litūna patirtis Balkanuose, Korėjoje, Pietryčių Azijoje ir Viduriniuose Rytuose — sakoma Alto memorandumė — neduoda jokios vilties, jog padarius nuolaidų Chruščėvui Vokietijos klausimu, padidėtų galimybės pasaulinėms problemoms išspręsti. Priešingai, nusileidimas agresoriams tik padidintų jų apetitą ir kartu kaip moralikai taip ir politiškai susilpnintų pasipriešinimo jėgas neutraliose šalyse bei tautose už Geležinės uždangos.

Dėl to Amerikos Lietuvių Taryba reikalauja JAV vyriausybės, kad ji atmetų Sovietų planus atitraukti Vakarų kariuomenę iš Berlyno, pripažinti komunistų valdžią Rytų Vokietijoje ir vadintą karinį atsipareigojimą Rytų Europoje.

SEKR. HERTER

TEISPILDO 1955 M. PASIŽADĖJIMĄ

Vietoj to, Altas reikalauja Ameriką įgyvendinti 1955 metų keturių didžiųjų šalių susitarimą Vokietiją laisvų rinkimų būdu. Sovietų atsisakymas paklusti šiam susitarimui, pasirašytam premjero Bulganino ir dalyvaujant pačiam Chruščėvui, parodytų jų blogą valią, kad jais negalima pasikliauti.

PROGA INICIATYVAI PERIMTI

Altas mano, kad dabartinė krizė sudaro progą perimti Vakarams iniciatyvą, deklaruojant Vakarų demokratijoms pasiryžimą padėti išsivaduoti pavergtoms tautoms Rytų ir Vidurio Europoje.

Siekiant šio tikslo, Altas pasiūlo JAV vyriausybei: 1) Apkaltinti Sovietų Sąjungą tarptautinių sutarčių laužymu ir

kaimynų pavergimu; 2) Atitraukti Sovietų kariuomenės ir policijos jėgas iš jų satelitų ir Pabaltijo valstybių — Lietuvos, Latvijos, Estijos; 3) Deklaruoti didžiosioms valstybėms, laikantis Jungtinių Tautų Chartos, suvereninių teisių ir nepriklausomybės austatymą Pabaltijo valstybėms ir kitoms šalims, kurios jų teisių neteko.

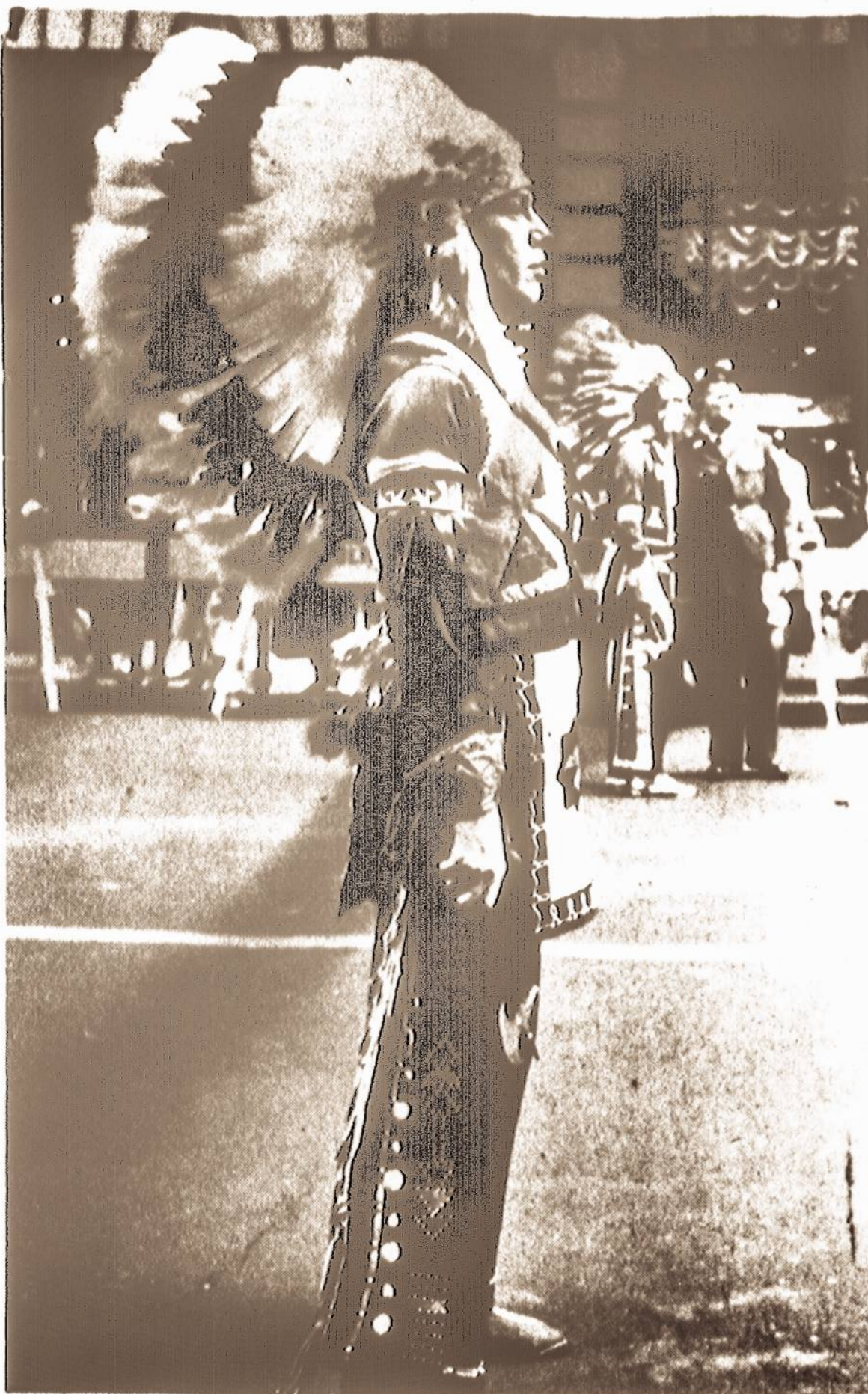
Rytų ir Vakarų konferencijos

Paryžiuje vykstančioje Keturių Didžiųjų užsienio reikalų ministrų konferencijoje, atrodė, baigiama susitarti dėl Sovietų reikalavimų, liečiančių Berlyno evakuavimą ir Vokietijos — rytinės ir vakarinės — susivienijimą.

Tuo pačiu metu Vartuvoje pasibaigusioje komunistinio bloko valstybių užsienio reikalų ministrų bei jų atstovų konferencijoje kalbėta apie Sovietų Sąjungos dalyvavimą "virtūnių" konferencijoje Genevoje.

Konferencijos pranešime, kuris yra gana švelnus turinio, siūloma Berlyną paskelbti "laisvu miestu" ir Vokietijos suvienijimo reikalą palikti pačiom Rytų ir Vakarų Vokietijoms.

* Rytų Berlyno komunistų sluokniuose kalbama, kad Sovietų Sąjungos karo su Vakarais atveju, komunistinė Kinija pulstų Formozą.

Indėnas, daug spalvėje šyfo regalijoje, taip pat dalyvavo lojalumo parade, įvykusiame praeitą šeštadienį New Yorke. Jis, šis tikrasis amerikietis taip pat reikė lojalumą Amerikai...

J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

AKADEMIKŲ SUEIGA

Balandžio 25 d. Arūnų bute įvyko Akademinių Skautų Sąjungos New Yorke skyriaus sueiga. Su dideliu įdomumu buvo išklaustas prof. A. Bendoriaus pakenkesys apie Lietuvos geopolitinę padėtį. Sekė gyvos diskusijos. Senj. V. Ramanauskas painformavo apie pasiūlymus pakeisti ASS organizacinę struktūrą. Korp! Vytis pirm. senj. J. Birutis pranešė apie ASS suvažiavimą Toronte gegužės 9-10. Užsiregistravo 26 akademikai vykti į šį suvažiavimą. Po sueigos buvo šauniai pasilinksmita.

ASS New Yorke skyrius dėkoja p. Arūnams už nuolatinių leidimų naudotis jų puikią patalpą akademikų skautų reikalams.

Dėl maisto ir rūbų siuntimo

Balfo Centro Valdybai nutarus, nuo balandžio 20 d. Balfas nebetarpininkauja maisto ir rūbų siuntinių siuntime į Sibirą ar Lietuvą. Tokius siuntinius Balfas užsakydavo Šveicarijoje (tekstilės siuntiniai nr. 237 ir "X") už individua-

liai tam tikslui atsiųstas Balfui aukas.

Taip pat Balfas toliau nebesiųs iš JAV individualinių siuntinių su Amerikoje gaunamais vaistais.

Vaistų siuntimas iš Vokietijos (vokiški ir amerikoniški vaistai) bus vykdomas ir toliau ta pat tvarka, kokia buvo ligi šiol.

BALFO CENTRAS

ANTANO IR ONOS KAUNŲ

MAISTO KRAUTUVĖ

Pristatomas geriausias maistas į namus, taip pat parengimams bei baliams, tik reikia paskambinti: ULster 8-7821 arba EVERgreen 4-5233

52 HUDSON AVENUE

BROOKLYN 1, N. Y.

BARAS IR RESTORANAS

JULIUS DAUGMAUDIS, Savininkas

Stiklinis baras. Viena gražiausių užėigų Brooklyne.

273 GRAND STREET

BROOKLYN 11, N. Y.

Telefonas: EVERgreen 4-9533

Visame New Yorke nerassite gražesnių ir patogesnių salių kaip

GRAND PARADISE

Ką nerengtunėte -- koncertų, vestuves, prakalbas ar šokių -- salėse gali tilpti nuo 25 iki 2000 dalyvių.

L. MOLIN - REIKALŲ VEDĖJAS

320 GRAND STREET

BROOKLYN 11, N. Y.

Telefonas: EVERgreen 7-1123

D. KLINGA

FAKSO PILDYTOJAS
VERTEJAS
337 Union Avenue
BROOKLYN 11, N. Y.

JOE & JOHN FRIENDLY SERVICE

JONAS KARPUS
JUOZAS KAZLAS
Savininkai

- SUNOCO -

Tel. APplegate 7-9515
GAS - OIL - TIRES
BATTERIES

A. to Z LUBRICATION
588 Jamaica Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Highland Place kampas

Šeštadienį, gegužės 16 d.

6 Val. Vak.

APREIŠKIMO PARAPLIJOS SALĖJE

259 N. 54th Street, Brooklyn, New York

IVYKS

SKAUTAMS REMTI KOMITETO RUOŠIAMAS

Koncertas - Vakaras

PROGRAMOJE DALYVAUJA

VLADAS BALTRUŠAITIS

Lietuvos Ūperos solistas

DAIVA MONGIRDAITĖ

Solistė

Pianistas ALEKSAS MROZINSKAS

Aktorius VITALIS ŽUKAUSKAS

Po koncerto šokiai

GROJANT ROMO BUTRIMO ORKESTRUI

PUIKUS BUFETAS - TURTINGA LOTERIJA

Įeinant sukojama: suaugusieji \$2.00. Moksleiviai \$1.00.

VISUS KVIEČIAME ATŠILANKYTI

Koncerto pelnas skiriamas lietuviams skautams remti. Savo atsilankymu prisidėsite prie lietuvių jaunimo rėmimo.

LIETUVIŲ SKAUTAMS REMTI KOMITETAS
New York

Winter Garden Tavern Inc.

VYTAUTAS BLECKAS
SAVININKAS
1883 MADISON STREET
BROOKLYN 27, N. Y.
(Ridgewood)
Tel. Evergreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

MARY PAIAUIS

RESTAURANT
BAR & GRILL
337 ST. NICHOLAS AVE
BROOKLYN, N. Y.
(Ridgewood)
Phone: Evergreen 2-9141
Kviečia visus atsilankyti, linksmai laiką praleisti ir su draugais sueiti.

Al's T. V. Service

ALBERT J. MISIUNAS, Savininkas
TAISOMA TELEVIZIJA, RADIJAS IR III - FI
Darbas garantuotas Priimama iki 10 v. v.
101-23 112th Street RICHMOND HILL 19, N. Y.
Telefonas Virginia 6-6895

FIRE - AUTO - LIABILITY - BURGLARY - GLASS PLATE

ROBERT F. NARK

APDRAUDOS SPECIALISTAS
26 Court Street 700 Caroline Ave.
Brooklyn 1, N. Y. N. Valley Stream, N. Y.
Main 4-6400 Valley Stream 5-0783
LIFE - HEALTH - ACC. HOUSEHOLD - COMPENSATION

Three Joe's Service Station, Inc.

Trys Juozai - visi trys lietuviai - rūpestingai, sąžiningai ir pigiau patarnaus jums, jei tik jūsų automobiliui reikalingas bet koks - didelis ar mažas - pataisymas.

COMPLETE AUTOMOTIVE REPAIRS

85-42 WOODHAVEN BLVD. WOODHAVEN, N. Y.
(86th Avenue kampas, prie Jamaica Avenue)
Telefonas Virginia 6-9683

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISIUNAI
Ivairiausios rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.
Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.
103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

NORI PIRKTI AR PARDUOTI
NAMUS - TAIP PAT APDRAUDŲ
REIKALAIS KREIPKIS Į
**American Home
Realty**

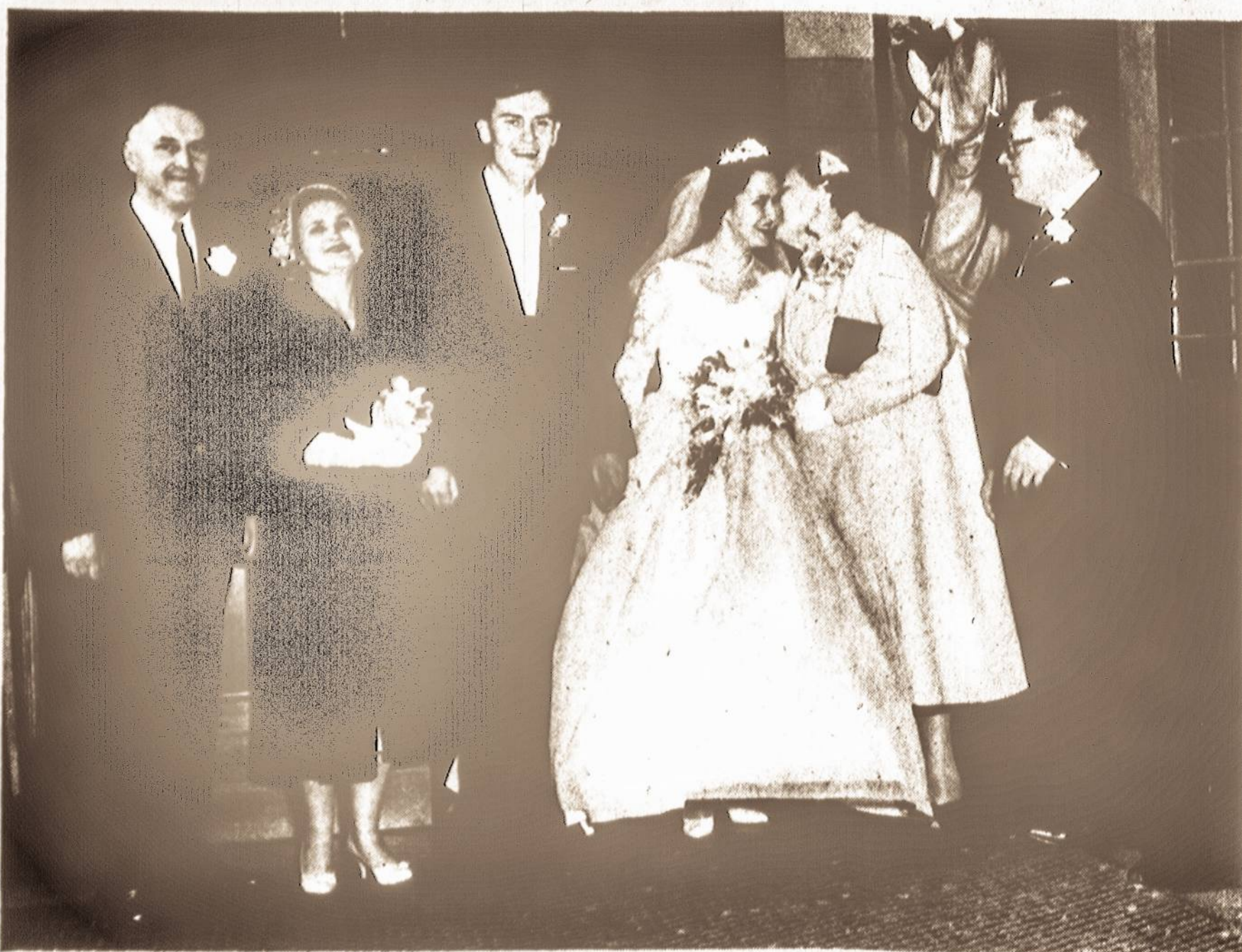
84-14 Jamaica Ave.
WOODHAVEN, 21, N. Y.
TEL. HICKORY 1-5220
(Forest Parkway Stotis)
WILLIAM J. DRAKE

Licensed Real Estate Broker

Pagalvok apie savo ateitį, ieškok tinkamą namą savo šeimai ir sau. Neatidėliok, bet ieškok, tad kreipkis į AMERICAN HOME REALTY. Šiai firmai vadovauja patyręs William J. Drake. Jis gerai apylinkę pažįsta, nes čia buvo kandidatu į Kongresą.

LIETUVIAMS SPECIALUS PATARNAVIMAS
Šioje firmoje apdrausk savo namus, baldus nuo gaisro. Apdrausk nelaimingus atsitikimus prie savo nuosavybės. Mes surandame jums paskolą namams.

Tel. HI 1-5220

Inž. Sigitas Bobelis ir Guoda Mačiūnaitė po jungtinių prie Apreiškimo parbažnyčios. Gretimai — jaunųjų tėvai Mačiūnai (kairėje) ir Bobeliai.

V. Maželio nuotrauka

Operų spektakliai Interlochen, Mich.

Dr. J. E. Maddy, National Music Camp Prezidentas, praneša, kad šią vasarą American Opera Workshop, kuri komp. Don Gillis vadovybėje pradeda pirmąjį sezoną Interlochen, Mich., pastatys 21 Amerikos kompozitorių operas.

Atranka buvo padaryta iš sąrašo, kuris siekė beveik 200 veikalų. Nuo birželio 28 iki rugpjūčio 24 įvyks 42 spektakliai, kurių metu bus pastatytos sekančios operos:

Malady of Love (Engle), Beauty and the Beast (Giannini), Opera, Opera (Kalmanoff), The Stranger (Broekman), La Principessa Bonzoni (Achter), The Blessed Event (Hamill), The Scarf (Hoiby), The Mighty Casey (Schuman), Captain Lovelock (Duke), The Medium (Menotti), Boston Baked Beans (Kubik), The Curious Fern (Kupferman), The Park Avenue Kids (Gillis), Slow Dusk (Floyd), The Young Lincoln (Hunkins), The Rajah's Ruby (Barab), Archie and Mehitabel (Kleisinger), The Unicorn in the Garden (Smith), Trouble in Tahiti

(Bernstein), Gallantry (Moore), Kittiwake Island (Wilder).

Kaip buvo minėta, spektakliai ir koncertai iš Interlochen, Mich., šią vasarą bus perduodami per NBC radiją. Be to, bus filmuojamos.

Užsiregistravusiems ir priimtiems solistams, operų parti-

jos jau išdalintos. Naujieji kandidatai į American Opera Workshop su aplikacija prašomi pristatyti įdainuotą juostą.

Lietuviai muzikai ir dainininkai, susidomėję American Opera Workshop veikla, gali kreiptis į V. Tysliavieng, Vienybėje.

ARNOLDAS VOKIETAITIS, New York City Center Operos solistas, dainuoja naujo veikalo pastatyme "Six Characters in Search of an Author", kurio premjera įvyko pereiną sekmadienį. Vokietaitis yra New Haven, Conn., gyvenančių vienybiečių sūnus. Spektaklyje be to vaidina Paul Ukėna (sėdį) ir Adelaide Bishop.

JOHN BALTADUONIS
FRANKFORD AVENUE

Cafe

1700 Frankford Avenue
PHILADELPHIA, PA.

LIETUVIAI ADVOKATAI

ST. BREDIS, Jr.
37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Tel. APplegate 7-7083

CLEMENT A. VOKET
(Vokietaitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. NEWton 9-6620

Motinos diena

Elizabeth, N. J. — Vietos skautai ir skautės Motinos Dienos proga gegužės 2 d. (ketvirtadienis) 6 v. v. šv. Petro ir Povilo Lietuvos parapijos salėje, 216 Ripley Place, Elizabeth, rengia Motinai pagerbti vakarą.

Programa: svečio iš Patersono Antano Masionio paskaitė, skautų pasirodymas ir Romo Butrimo orkestro grojant sokiai. Bus bufetas, — skanūs mamų pagaminti užkandžiai. Kviečiamas jaunimas ir senimas atsilankyti. K.B.

KIEK KASTUOS?

Prof. K. Pakštas propaguoja "atsarginę tėvynę" Britų Hondure, o prof. J. Šimoliūnas — Lietuvos pasiuntinybės rūmų statymą Brazilijoje.

Nors abu projektai liečia "daug šalį," bet jų įgyvendinimas sunkia našta kristų ant pečių Šiaurės Amerikos lietuviams.

Tik vienas tos pasiuntinybės rūmų pastatymas, be įrengimo, keltų apie 50,000 dolerių. "Atsarginei tėvynei" reikėtų trigubai tiek milijonų dolerių...

VIRŠUJE lojalumo paradui pasibaigus, grakščios jo dalyvės buvo susimąčiusios. "Ar lojalumui pareikšti, būtina turėti kojos skaudėti?" — jų išraiškos veiduose, rodos, sakyte sakė. Nuotraukoje: Birutė Ulėnaitė, Daiva Alytaitė ir Rasa Arūnaitė.

J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

J. Markiewich

AND SONS, INC.

Laidotuvių Direktorai
15 TRUMBULL STREET
NEW HAVEN, CONN.
Telefonas: LOcust 2-9229

MOTERŲ VIENYBĖS

25 METŲ SUKAKTIES

Vakarienė ir Šokiai

Sėkmadienį

gegužės 3 dieną

HOTEL TOWERS

25 CLARK STREET, BROOKLYN, N. Y.

VAKARIENĖS PRADŽIA 6:30 v. v. ŠOKIAI 9 v. v.

BILJETŲ KAINA: Vakarienė 10 dol. Šokiai 2.50 dol.

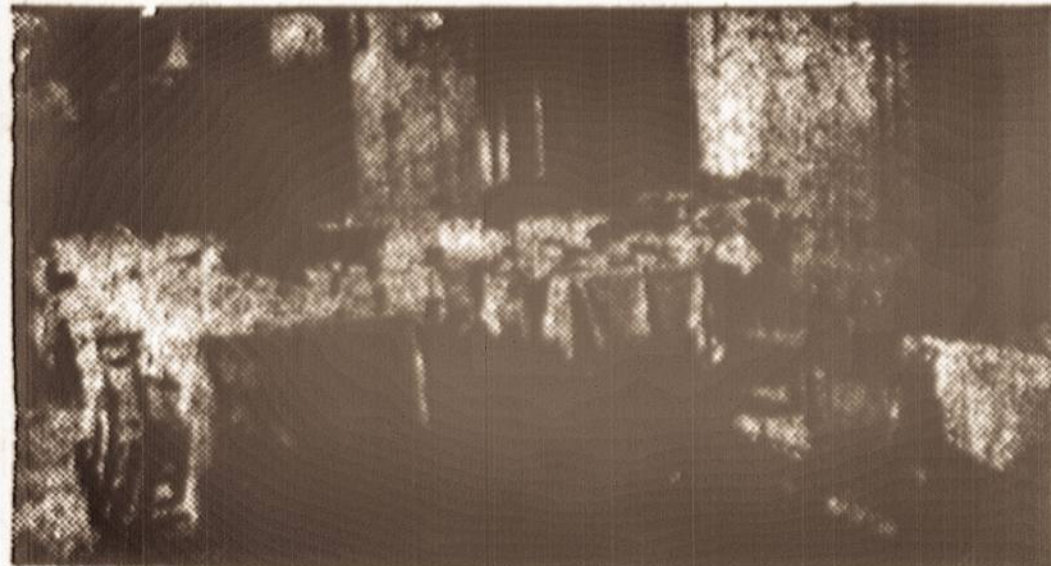
Bilietai iš anksto gaunami pas lietuvius biznierių ir Moterų Vienybės nares.

Festival Restoranas ir Baras

VACYS STEPONIS, Savininkas
40 EAST 26th STREET, NEW YORK CITY

Telefonas: MU 3-2928

GERI PIETŪS IR VAKARIENĖ — JAUKUS BARAS

Salės vestuvėms, susirinkimams ir kitiems rengimams
LIETUVIŠKIEMS SUĖJIMAMS NEMOKAMAI
Gali tilpti 200 žmonių. Mielai kiekvienas bus sutiktas.

White Horse Tavern

Baras, Restoranas ir Salė

Duodami poįlaidotuviniai pietūs

86-16 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9519

PRANAS BRUČAS
Savininkas

AUGUST P. GUSTAS, Inc. LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

354 MARCY AVENUE

BROOKLYN, N. Y.

TEL. EVERgreen 7-4774

Šioje naujai įrengtos koplyčios yra vos du blokai nuo Broadway. Lengvai pasiekama, važiuojant BMT, INS linijų traukiniais ir autobusais. Daug vietos automobiliams pasistatyti.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA

231 BEDFORD AVENUE
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS

BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVERgreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

423 METROPOLITAN AVENUE
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS

BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVERgreen 7-4335

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME

MATHEW P. BALLAS
Direktorius
660 GRAND STREET
NOTARY PUBLIC

ALB. BALTRUNAS-BALTON
Reikalų Vedejas
BROOKLYN, N. Y.
Tel. STagg 2-5043

ROGERS FUNERAL HOME

P. RADZEVICIUS, Direktorius

410 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: STagg 2-4409

FORGIONE FUNERAL HOME

ANTHONY FORGIONE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

9 STAGG STREET

BROOKLYN 6, N. Y.

Vėsinamos Koplyčios

Tel. EV 8-8331 ir EV 7-3293

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius (vairiems reikalams).

VIENYBĖ

J. Slepetyš,

V. Alksninis, V. Leskaitienė, J. Maurukas ir J. Mačiūnas sudaro tarporganizacinio komiteto prezidiumą, kuris gegužės mėnesio pabaigoje ruošia pagerbimą Gen. Konsului J. Budriui, sulaukusiam 70 m. amžiaus.

Inž. E. Vilkas,

Akademinio Skautų Sąjūdžio centro valdybos pirmininkas, atvykęs tarnybos reikalais iš Chicagos, ta proga New Yorke turėjo pasitarimus su ASS skyriaus vadovybe.

Dr. J. K. Valiūnas,

Neris International direktorius, su žmona Elena išvyko atostogų į Bermudą.

St. Barzdukas,

LB centro pirmininkas, gegužės 9-10 dalyvaus rytiniame LB apygardų atstovų suvažiavime.

Edv. Ambrose,

vienybėčių Vlado ir Elzbietos sūnus, pereiną šeštadienį susituokė su Alice Norbutaite. Vestuvių pokylyje, kuris įvyko Apreiškimo par. salėje, dalyvavo daug vienybėčių: Diržiai, Landsbergiai, Lukai, Puodžiai, Mildred Mitchell, Povilaukai, solistė Lionė Jodytė su vyru ir k. Jaunavedžiai išskrido į Europą.

Inž. A. Bobelis,

New Yorko skautų tuntininkas, vadovavo lietuvių grupei lojalumo parade, kuris įvyko pereiną šeštadienį New Yorke.

Ona Gudienė

ir Ona Garolienė, New Jersey vienybėčių žmonos, grįžo iš Floridos, kur jodvi praleido septynias savaites.

R. S. Briedis,

adv. Briedžio sūnus, su žmona Halina pereiną sekmadienį, Valley Stream, L. I., pakrikštijo dvynukus. Krikštynų pokylyje dalyvavo jaunųjų tėvai, giminės ir draugai. Briedžiai, be to, augina dvi dukteris.

A. Mašinauskas,

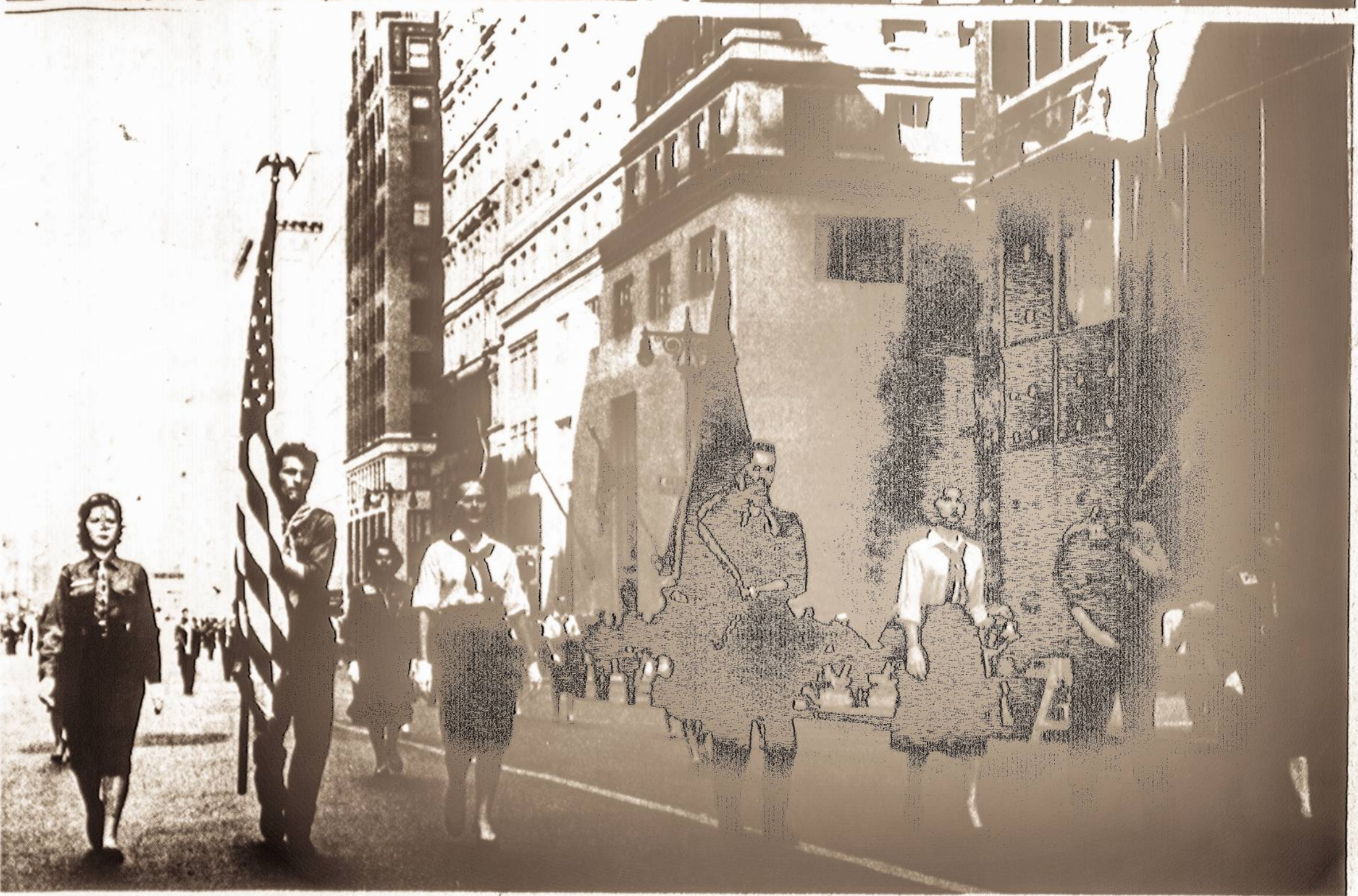
ilgametis Vienybės skaitytojas ir bičiulis iš Kearny, N. J., lankėsi redakcijoje ir Deimantiniam Fondui paliko 20 dolerių.

POKALBIŲ VAKARAS

"Lietuvių organizacijos ideologiniu ir pasaulėžiūriniu atžvilgiu" bus pokalbių tema Liet. Tautinio Akademinio Sambūrio New Yorke rengiamame pokalbių vakare, kuris įvyks šeštadienį, gegužės 9 d., 8 val. vak., Liet. Piliečių Klubo salėje, 280 Union Ave., Brooklyne.

Referentas V. Rastenis, koreferentas dr. Bt. Nemickas. Paliestos bus akademinės ir politinės organizacijos išėivijoje.

Vakaras bus su kukliomis vaišėmis ir sokiomis. Įėjimas nemokamas.

STUDIJŲ DIENOS NEW YORKE

Gegužės 2-3 d. New Yorke įvyks studijų dienos. Dalyvaus viso rytų pakraščio studentai.

Programa: šeštadienį, gegužės 2, Fayerweather Lounge, Fayerweather Bldg., Columbijos universitete, 116th St. Broadway, New Yorke.

10 val. — registracija.

11 val. — dr. Vasio paskaita: "Rusų — lietuvių santykiai istorijos šviesoje."

12:30 val. pietūs.

1:30 val. — dail. V. Jonyno paskaita "Moderniojo meno esmė."

7:30 val. vak. linksmavakaris, kurį praves Vitalis Žukauskas. Be to, dalyvaus tauti-

Moteryų Vienybės sidabrinė sukaktis

Ši sekmadienį, gegužės 3 d. Hotel Towers, 25 Clark St., Brooklyne, Moteryų Vienybės švenčia savo sidabrinę sukaktį. Į minėjimą atvyksta svečių bei viešnių net iš tolimesnių vietovių, kaip Bostonas, Philadelphia, New Jersey, Conn. ir kitur.

nių sokių grupė. Po programos sokiai. Šis linksmavakaris įvyks Earl Hall patalpose tame pačiame Fayerweather Bldg.

Po paskaitos studijų dienos uždarymas. Visuomenė kviečiama atsilankyti į uždarymą ir linksmavakarį.

Pav., iš Bostono atvyksta plačiai žinoma veikėja adv. Suzana Šalnierė, taip pat dalyvaus NBC reporterė Capi Petras, kuri yra Moteryų Vienybės išdėininkės Onos Petras duktė.

Meninėje programoje dalyvaus solistė Vincė Jonuskaitė. Kalbės Regina Budrienė, Lietuvos Gen. Konsulo žmona. Vakarienes pradžia 6:30 v. v. Sokiai 9 v. v. Bilietų kainos: vakarienei 10 dol., sokioms — 2.50.

Vietos užsakomos iš anksto skambinant G. Jokubaičiui, Evergreen 7-2089 ir Andriuišui VI 7-4477.

VIRŠUJE: Lojalumo paradui Penktąja Avenue vykstant, ties Viešuoju knygynu garbės tribūnoje New Yorko miesto mēras Wagneris, gubernatorius Nelson Rockefelleris, Sapio ir kiti dėgnitoriai.

APAČIOJE: Bėdžiai, su pakeltomis galvomis, kaip ir dera lietuviškam atžalynui, mēsų skautės ir skautai žygiavo New Yorko Penktąja Avenue, tuo bėdū reikėdami savo pagarbą Amerikai, šiai didžiąjai mažųjų tautų laisvės gynėjai. Priešakyje: Aldona Šileikytė, Jurgis Nemickas, Daiva Alytaitė, Algis Rimas, Birutė Ulėnaitė, Jūditė Audėnaitė.

J. Tysliavos, Jr. nuotraukos